

Utges av Dalarnas ornitologiska förening (DOF) och utkommer med fyra nummer per år. Medlemskap i DOF kostar 60 kr/år och då ingår Fåglar i Dalarna. Familjemedlemmar betalar 10 kr/år och som ständig medlem betalar man 1.320 kr. Avgiften sätts in på pg 85 46 63-2, c/o Yngve Elfving, Orsagatan 9, 784 65 Borlänge. Adressändringar görs till denna adress. Yngves telefon är 0243-122 93. Material till tidningen samt bytestidskrifter skickas till redaktören.

Redaktör

Bertil Rahm 0240-230 02, 235 23
Skivbrytarvägen 35 d
772 40 GRANGESBERG

Redaktion

Pelle Adenäs 0240-177 33
Thorild Jonsson 0240-159 38

Innehåll

Fågelrapport, Dalarna 1992 / Pelle Adenäs m.fl	Sid 43
Våra fågelorn/ Thorild Jonsson	89
Gråspettinventering/ Lars Malmberg	90
DOF-info/ Svend Svarrer	92
Aktuella observationer/ Pelle Adenäs	93

Omslag: Enkelbeckasin
Foto: Svante Joellsson

ISSN 0281-4374

FÅGELRAPPORT Dalarna 1992

Pelle Adenäs, Jan Forslund, Lars-Göran Hansson, Yngve Hareland, Berndt Larsson, Bengt Persson och Bertil Rahm.

Härmed presenteras 1992 års fågelrapport från Dalarna. Den följer den rapporteringsguide som var införd i FID 2-92 och bygger på ett stort antal observatörens inskickade material. Glädjande nog så ökar fortfarande antalet observatörer för varje år men tyvärr finns en tendens till att det inom vissa kommuner blir sämre ställt med inrapporteringen till Rik. Många rapporter "fastnar" istället på vägen någonstans.

Även detta år jämfördes rapporterna med vad som kommit in till Dala 212-svararen. Vi vill dock åter en gång uppmärksamma er som ringt in något till svararen att dessutom skicka in en rapport till Rik vid årets slut. Om allt går som planerat kanske det kommer att räcka att ringa in fyndet för 1994 års rapportering.

I vanlig ordning är vi tack-samma för om en stor del av årets rapporter kan skickas in under hösten och senare kompletteras ifall det behövs. Vi vill under alla omständigheter ha in rapporterna föra 10 januari. I samtliga kommuner finns det en lokal rapportsammanställare och arbetet underlättas för oss om du skickar in rapporterna till denna. Har du rest runt mycket i kommunerna under året kan du naturligtvis istället skicka rapporterna direkt till Rik:s rapportmottagare. Har du någon ensiaka rapport från någon annan kommun så låt "din" kommunsammanställare få även dessa. Adresser till kommun-sammanställarna kommer att listas i nummer 4-93 av FID.

I det numret kommer också en ny rapporteringsguide (för 1994) att vara införd samt instruktioner om hur du rapporterar. Vi kommer där också att beskriva lite om hur Rik jobbar, hur vi bedömer rapporter, mm.

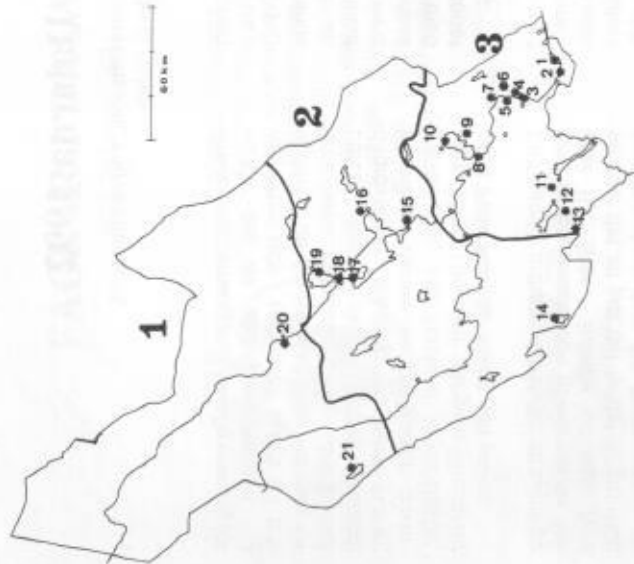
Rik-ledamöterna svarar i vanlig ordning för varsin del av sammanställningen i rapporten och i något fall också för art-texten. I de övriga står Pelle Adenäs för arttexterna. Fördelningen har varit: Berndt Larsson: lommar-skrakar, Yngve Hareland: dagrovfåglar, måsar-alkor, Bertil Rahm: hönsfåglar-vadare, Bengt Persson: düvorn-hackspettar, Jan Forslund: lärkor-trastar, Lars-Göran Hansson: sångare-fältsparvar samt Pelle Adenäs: tillägg och utskrift.

En * framför artnamnet betyder att samtliga fynd är granskade och godkända av Rik eller RK. Står * framför ett visst fynd betyder det att just det fyndet är granskat fast inte de övriga. De flesta arterna är granskade av Rik medans ett fåtal är behandlade av RK (rariets-kommitten). Siffrorna efter art-namnet anger antalet fynd före 1992 resp. under året.

Nedan följer en karta över Dalarna, dess kommuner och rapportområden. De lokaler som är angivna är några av de mest förekommande i årsrapporten och anges ej med kommun eller socken där.

Rapportmottagare:

Pelle Adenäs
Tre krokars gata 7a
771 34 Ludvika
0240-177 33 (hem)
0240-865 69 (jobb)

1. Bäsingen, Avesta kn.
2. Sonnbövikens, Avesta kn.
3. Hovran, Hedemora kn.
4. Trollbosjön, Hedemora kn.
5. Fatburen, Hedemora kn.
6. Flinesjön, Hedemora kn.
7. Svinesjön, Hedemora kn.
8. Holmsjöarna, Borlänge kn.
9. Kyrkbyttjärn, Falu kn.
10. Främybyttjärn, Falu kn.
11. Leran, Smedjebeckens kn.
12. Glaningen, Ludvika kn.
13. Hötjärn, Ludvika kn.
14. Läsjön, Ludvika kn.
15. Låmsjön, Leksands kn.
16. Glisstjärn, Rättviks kn.
17. Norrviken, Mora kn.
18. Älderängarna, Mora kn.
19. Lindängget, Orsa kn.
20. Myckeln, Älvdalens sn.
21. Tisjön, Lima sn.

SMALOM *Gavia stellata*

62 häckningar rapporterades. I vanlig ordning kom flertalet från "smålomsprojektet" inom Malungs kommun. Malungs socken stod för 43 häckningar och Lima sn för 10. I övrigt konstaterades 3 i Vansbro kn, 2 i idre samt en vardera i Transtrands sn, Falu kn, Sätters kn samt Borlänge kn. Inom området 3 noterades mellan 20-25 ex under häckningstid.

Rättelse: För 1991 uppgavs att det uppskattningsvis häckar 60 par inom Malungs socken. Det skall vara att det totala antalet uppgår till ca 60 par men ungefär 1/3 av beståndet går ej till häckning. Se för övrigt FID 4:92 sid 147-151.

SMÅDOPPING *Tachybaptus ruficollis* (21,3)

1 ex 14.11 Brunna, Hovran (Berndt Söderlund). 1 ex 19.11 Långlet, Mora kn (Magnus Strömberg) samt 1 ex 24-31.12 (eg. 3.1.93). Boggviken, Orsa kn (Tomas Jågas, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson).

Först antogs det att Mora och Orsa fåglarna troligast var samma exemplar men med tanke på att hela 4 olika små-doppingar uppträdde under de första månaderna 1993 betraktar vi dem som olika exemplar. Arten har gynnats av de milda vintrarna.

SKÄGGDOPPING *Podiceps cristatus*

Nordliga fynd: 1 par häckade och ytterligare 1 par gjorde häckningsförsök vid Lindängget (Lars Hansson m.fl.). 2 ex 11.5 samt 1 ex 13.5-1.6 Myckeln (Lars-

Göran Hansson, Lars-Olov Grund m. fl.). Orsajön är artens nordligaste häckplats inom landskapet. Andra nordliga lokaler som den årligen ses vid är t. ex Norrviken på Sollerön.

Övervintring: Fågeln vid Hosjön, Falun som nämndes från 1991 års rapport genomförde övervintringen, vilket därmed blev Dalarnas andra. (Fredrik Friberg m.fl.).

GRÅHAKEDOPPING *Podiceps grisegena*

1 ex 7.5 Hötjärn (Bertil Rahm, Pelle Adenäs m.fl.). 1 ex 16.5-8.6 Västerjärn, Mora kn (Lars-Göran Hansson). Dock 2 ex 16.5 (Magnus & Jenny Strömberg). Åter ett år då ingen häckning kunde konstateras vid Västerjärn. Lokalen besöks dock bara sporadiskt och är ganska svåröverskådlig så en häckning går inte att utesluta trots att bara ett ex rapporterades. Arten är tidigare noterad 4 gånger från Ludvika kn, samtliga vid Södra Hörken (1972, 1975, 2 fynd samt 1982).

SVARTHAKEDOPPING *Podiceps auritus*

Häckningar: 5 par Jan Matts dammen, Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 1 par Svärdsjösjön, Borlänge kn (Sune Norström m. fl.). 1 par Vansjön, Avesta kn (Berndt Söderlund). 2 par Krondiket, Falu kn (Hans Malmsten m.fl.). 1 par Önsbackdammen, Falu kn (Gunnar Bäck m.fl.). 1 par Glisstjärn, Rättviks kn (Lars

Skäggdoppingen - häckfågel upp till Orsa.
Foto: Ulf Risberg/N

och Anders Thalién). 1 par Åsstjärn, Orsa kn (Thomas Dahléén). 1 par Svartnästjärnen, Transtrands sn (Birger Johansson).

Övriga fynd: 1 ex 17-20.4 Stora Holmsjön (Bo Eriksson, Gunnar Bäck, Anders Åhrman). 1 ex 28.4 Tjärnsjön, Borlänge kn (Anders Johansson). 1 ex 1.5 Stora Holmsjön (Peter Dahlin, Göran Johansson). 1 ex 1.5 samt 3 ex 2.5 Lindånget (Thomas Jågas m.fl.). 1 ex 11.5 Myckeln (Lars-Göran Hansson). 2 ex 4.5 Limsjön (Staffan Müller). 2 ex 16.5 Gällingsfjötjärnen, Malungs sn (Börje Dahléén). Denna lokal kallades felaktigt för Gällingsfjötjärnen i 1991 års rapport. Vid Jan Mattis dammen noterades som mest 20 ex 26.7 inklusive årsungarna (Bertil Rahm).

13 häckande par är en fördubbling av fjolårets men ändå långt till det uppskattade 30-40 par (Kolmodin m.fl. 1993). För att få lite bättre grepp om arten skall alla fynd rapporteras fr.o.m. 1992.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

2 ex 3.5 Sörbo, Hovran (Jan Nordin, Helene Malmberg). 1 ex 17.5 Tisjön (Hans-Erik Eriksson). 1 ex 6-ca 13.9 Marnästjärn, Ludvika kn (Thorild Jonsson m.fl.). 1 ex 8.9 Byrviken, Leksands kn (Sture Eld). 2 ex 8.9-10.10 Bässarbron, Dala-Järna, Vansbro kn (Janolov Granberg m. fl.). 1 ex 7.11 Byrviken, Leksands kn (Conny Land).

6 fynd är helt normalt men det är anmärkningsvärt att två av dessa är värfynd. Precis som under 1991 dyker flera exemplar upp nästan samtidigt på flera platser under september månad.

Tillägg 1991: 2 ex ca 18.10 Noret, Mora kn (Jenny Strömberg) och 1 ex 20.10 samt 9.11 Sanda, Mora kn (Magnus Strömberg). Detta gör att 8 fynd gjordes detta år.

RÖRDROM *Botaurus stellaris* (20,7)

5 hannar tutade i Hovranområdet från april till juli. Förutom de tre från året innan (Svinesjön, Fatburen och Flinesjön) satt en vid Rörsjön och ytterligare en vid Flinesjön (Jan Forslund, Jan-Erik Westlund m.fl.). 1 hanna 24-29.5 Vasstjärn, Holmsjöområdet (Bo Eriksson m.fl.). 1 hanna 29.5 Stora Holmsjön (Lars Johansson). 1 hanna 29-31.5 Lilla Holmsjön (Yngve Östenson, Ulla Olofsson m.fl.). 1 ex 3-4.8 Kyrkbyjärn (Gunnar Arnberg).

Fynden vid Stora resp. Lilla Holmsjön avser med all säkerhet samma fågel och troligtvis är även Vasstjärnfågeln samma ex.

Fyndet är det första i Borlänge kn medans Kyrkbyjärnfågeln är det andra i Falu kn. Det förra gjordes 1918! Inom Hovranområdet får man numera anse arten som etablerad.

HÅGER *Ardea cinerea*

Häckning: 1 par häckade inom Avesta kn (Stefan Morell). Lokalen har varit bebodd sedan 1989.

Vinterfynd: 1 ex 6.12 Trollbosjön (Berndt Söderlund). 1 ex 23.12 Säter (överflygande) (Peter Dahlin).

KNÖLSVAN *Cygnus olor*

Nordlig häckning: 1 par häckade vid Myckeln (Lars-Göran Hansson). Myckeln är sedan flera år känd som Dalarnas nordligaste knölsvanslokal. En annan nordlig häckning konstaterades vid Kricksjön, Orsa (Lars Hansson). Förutom vid Myckeln så observerades överhuvudtaget ingen knölsvan inom område 1 detta år. Anmärkningsvärt är att Myckelparet även övervintrade på lokalen 91/92.

MINDRE SÅNGSVAN *Cygnus columbianus* (37,4)

1 ad 8-9.3 Fatburen (Mats Jansson, Jan Forslund) samt 2 ad samma lokal 26.3 (Pelle Adenäs). 1 ad 17-18.4 Vattnäs, Mora (Lars Hansson, Tomas Jågas) samt 1 ad samma lokal 15.11 (Magnus och Jenny Strömberg).

Efter att minst 8 olika ex setts vid Hovran våren 1991 återgick det till mera normala 3 fåglar detta år. Fynden vid Vattnäs är de 2 första för Mora kn.

SÅNGSVAN *Cygnus cygnus*

Häckningar: 12-16 par inom Idre och Särna sn (Alf Nordin). 1 par Norsen, Blöberget, Ludvika kn (Bertil Rahm). 1 par Grantjärnen, Malungs sn (Bertil Heimerlsson, Börje Dahléén m.fl.). Dessutom trolig häckning vid Flinesjön (Berndt Söderlund).

Stora ansamlingar: 900 ex Sonnboviken 30.3 (Joakim Ehms, Berndt Söderlund). 1000 ex Hovranområdet 19.4 (Jan Forslund). Den största ansamlingen utaför Avesta-Hovranområdet var 300-350 ex 1-14.11 Kårtyllasjöarna, Torsång, Borlänge (Bo Eriksson m.fl.).

Hur många sångsvanar som under våren rastar i Avesta-Hovran området är svårt och uppskatta men troligtvis rör det sig om mellan 2-3000 ex.

SÅDGÅS *Anser fabalis*

Fynd under häckningstid (utanför normala häckområden): 1 ex 17.5 Sörbogrundet, Hovran (Håkan och Jan-Erik Dahlström). 4 ex 21.6-10.8 Lindånget (Lars Hansson m.fl.).

Stora ansamlingar: I Hovranområdet verkar det som om allt fler sädgäss väljer att rasta under våren. Som mest i år räknades 750 ex 29.3 (Jan Forslund).

SPETSBERGSGÅS *Anser brachyrhynchus* (13,0)

Förutom ett fynd som fortfarande är under behandling kom ingen rapport in till rrk. Till Dala-svararen rapporterades dock 1 ex vid Limsjön under april. Rapport efterlyses!!

BLÅSGÅS *Anser albifrons* (37,1)

1 ex 23.3-9.4 Sonnboviken (Joakim Ehms, Berndt Söderlund).
10:e året i rad arten noteras i landskapet. Dock är fynden mycket få jämfört t. ex med Västmanland och Uppland.

GRÅGÅS *Anser anser*

Häckningar: 5 par Flinesjön (Jan-Erik Westlund). 1 par Limsjön (Staffan Müller).

Nordliga fynd: 4 ex 12.4, 20 ex 22.4, 1 ex 2.5 samt 2 ex 3.5 Lindängen (Magnus Strömberg, Lars Hansson m.fl.). 1 ex 18-19.4 Vattnäs, Mora kn (Tomas Jågas, Lars Hansson). 1 ex Norrviken (Per Danielsson).

KANADAGÅS *Branta canadensis*

Nordliga häckningar: 1 par Myckeln, 1 par Åsen samt 1 par Blybergssdammen, Älvdalens sn (Lars-Göran Hansson).

Stora ansamlingar: 235 ex 7.3 Fatburen (Bertil Rahm). 250-360 ex 1-22.11 Kårtylasjöarna, Torsång, Borlänge kn (Bo Eriksson m.fl.). 305 ex 3.10 Karlslundstjärn, Falu kn (Fredrik Friberg).

Vinterfynd: 2 ex övervintrade 91/92 Bullerforsen, Borlänge kn (Gunnar Bäck m.fl.). 8 ex 23.12 Utanmyra, Mora kn (Per Danielsson). 1 ex 24.12 Tisken, Falu kn (Sten-Erik Bohlin).

Fortfarande är en stor del av norra Dalarna tomt på kanadagäss. De största ansamlingarna av arten är troligtvis under november i Borlängetrakten medans vinterfynd fortfarande är ovanliga.

VITKINDAD GÅS *Branta leucopsis* (41,4)

1 ex 1-20.4 Limsjön (Staffan Müller m.fl.). 1 ex 23-27.5 Flinesjön (Berndt Söderlund, Peter Dahlin, Jan-Erik Westlund). 1 ex 27.9-3.10 Aisbäck, Borlänge kn (Hans Hedin, Bo Eriksson, Yngve Johansson). 1 ex 27.9-24.11 Torsång (Gunnar Bäck m.fl.). 2 ex 25.10 Övre Kårtylasjön, Torsång, Borlänge kn (Hans Hedin).

Troligtvis var det endast 2 ex totalt i Borlänge under hösten. Lokalen börjar förövrigt bli landskapets "säkraste" för arten under hösten. För andra året i rad väljer 1 ex att rasta i Limsjön under en längre tid under våren.

PRUTGÅS *Branta bernicla* (44,??)

Värfynd: 1 ex 8-25.4 Limsjön (Staffan Müller m.fl.). 1 ex 19.4 Viksberg, Söderbärke, Smedjebackens kn (Arne Karlsson, Eero Karlamäki) och 1 ex 25.4

Säkraste lokalen för att se vitkindad gås under hösten verkar vara Torsång i Borlänge kommun.
Foto: Kalle Bergström

Hamnen, Smedjebacken (Håkan och Jan-Erik Dahlström). 20 ex 24.5 Skepphussjön, Malungs sn (Ulf Mattsson).

Fynden i Smedjebacken kan vara av samma fågel. Aprilfågarna är säkert sådana som övervintrat norr om sitt normala övervintringsområde och sträckt norrut med t.ex. Anser-gäss. Flockar har tidigare rapporterats under artens normala sträcktid i maj, även om fynden är få (50 ex 31.5.80 Ludvika 38 ex 1.6.80 Lilsjön, 6 ex 2.5.85 Brunnsbäck, Avesta).

Sommarfynd: 1 ex 31.7-4.8 Främyviken (Fredrik Friberg m.fl.) och troligen samma ex 7-9.8 Tisken, Falu kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm). Enda tidigare sommarfyndet är från Fatburen 8.7.88. Tidigaste höstnoteringen är från Sonnboviken 12.8.85 (4 ex).

Höstfynd: Den 28.9 sträckte minst 3200 ex V till VSV över Sonnboviken (Joakim Ehms). 29.9 kom ytterligare minst 800 ex över Sonno samt Fullista, Avesta kn (Joakim Ehms, Mats Forslund). Samma dag passerade även 100 ex över Smedjebacken (Håkan Dahlström). 30.9 kom 60 ex över Sonnboviken (Berndt Söderlund). Se Ehms, 1992 för detaljer. 2 ex rastade 18.10 Risingsbo, Smedjebackens kn (Jan-Erik Dahlström)

Ett exceptionellt uppträdande! Tidigare har vid ett par tillfällen flockar på upp till 50 ex noterats under höststräcket. Dock sågs 300 mindre gäss, troligen prutgäss över Hovran 29.9.83. Även på andra håll i mellansverige sågs ovanligt många sträckande prutgäss dessa dagar. Frågan man nu kan ställa sig är om sträckvägen var annorlunda detta år eller om det bara är så att sträcket normalt går över här men på högre höjd så att det ej brukar iakttagas??

GRAVAND *Tadorna tadorna* (28,5)

3 ex 29.3 Kanotstadion, Torsång, Borlänge kn (gm Torwald Karlsson). 1 ex 12.4 Myckeln (Johan Westerlind, Maria och Lars-Olov Grund). 1 ex 12-14.4 Norra Orsasjön, Orsa kn (Magnus Strömberg, Lars Hansson). 1 hanne 21.4 Svärdsjö kyrka, Falu kn (Olle Ekman). 2 ex 26.4 Insjön, Leksands kn (Lars Wallström, Bertil Sjöblom, Gunnar Bäck).

5 fynd av sammanlagt 8 ex är högsta noteringen hittills. 1988 och 1991 gjordes 4 fynd. Alla fynden är från en ganska begränsad period på några veckor och enligt muntliga rapporter uppträdde det även ovanligt många gravvänder på andra håll i Sverige då.

BLÅSAND *Anas penelope*

Häckningar i område 2: 1 par Östra Utsjö, Malungs sn (Ove Tällberg). 3 par Limsjön (Staffan Müller).

Häckningar i område 3: 6 par kring Falun (Fredrik Friberg m.fl.). 1 par Idtjärn, Ickerberget, Borlänge kn (Sune Norström).

Någon uppskattning av antalet häckande par inom område 1 har aldrig gjorts. Inom område 2 verkar det som om Limsjön är enda lokalen där arten häckar årligen och inom område 3 är Falustrakten en märklig utpost för arten. Under året häckade den där på fyra olika lokaler och det blir intressant att följa om det beståndet kommer att utökas.

Stora ansamlingar: Ca 100 ex 17.4 Stora Holmsjön (Anders Åhrman). 160 ex 23.9 Hälla, Hovran (Berndt Söderlund).
Ansamlingar på upp till 500 ex har setts i Hovran-området under hösten.

SNATTERAND *Anas strepera* (28, ca 4)

Häckning: 1 par häckade framgångsrikt (3 pull) vid Hötjärn (Pelle Adenäs, Bertil Rahm m.fl.). Första häckningen inom rapportområdet. Troligtvis var det hannen i paret som låg uppe i Jan Matts dammen 12.6-19.9 och sedan sågs vid Södra Hörken 2.10. Även en hona sågs vid Jan Matts dammen 8.7 och 14.9.

Övriga fynd: 6 ex (4 hanner och 2 honor) hela april Hovran-området (Jan-Erik Westlund m.fl.). Fåglaarna, som oftast var uppdelade i två grupper, cirkulerade mellan Finesjön och Hovran. 1 hona 22.8 Österviken, Avesta kn (Berndt Söderlund).

KRICKA *Anas crecca*

Stor ansamling: 60 hanner 12-13.6 Hötjärn (Bertil Rahm, Håkan och Marie Olsson). Det anmärkningsvärda är att se en sådan ansamling i juni. Under våsträcket ses ofta upp emot 100 ex. I Hovranområdet beräknas mellan 1000 och 1500 ex rasta under våren.

GRÅSAND *Anas platyrhynchos*

Stora ansamlingar: 470 ex 19.1 Faluån, Falu kn (Lars Wallström). 558 ex 19.4 Sörbo, Hovran (Joakim Ehrns).

STJÄRTAND *Anas acuta*

Häckning: 1 par Limsjön (Staffan Müller). 1991 konstaterades en häckning vid Idresjön, vilket var den första rapporterade på många år. Nu följdes det direkt av en vid "simandseldoradot" Limsjön.

ÅRTA *Anas querquedula*

Häckningar: 1 par Agnmyren, Sollerön, Mora kn (Lars-Göran Hansson). 3 par Limsjön (Staffan Müller).

Övriga fynd: Efter fjolårets nedgång till bara 9 fynd återgick det till i år med mera normala ca 30. Bland fynden kan nämnas: Som mest 8 ex Lindånget, sedd där 2.5-8.8 (Tomas Jågas m.fl.). Som mest 7 hanner Limsjön (Staffan Müller). Som mest 5 ex (3 hanner och 2 honor) i april Fatburen och 4 ex 15.5 samma lokal (Jan-Erik Westlund, Jan Forslund). 3 par 10.5 Holmsjö-området (Anders Johansson). 2 par 27.5 Finesjön (Peter Dahlin). 2 hanner 5.5 Hovran (Gunnar Jonsson, Annika Ekstrand). 1 par 12.5 och 21.5 Hovran (Pelle Adenäs m.fl.). 1 par 21.5 Vintjärn, Falu kn (Olle Ekman). 1 par 9.6 Hötjärn (Jesper Jönsson).

Tillägg 1991: 1 hane 29.5 Sollerön, Mora kn (Hans Persson). Spåder på 91 års resultat till 9 fynd.

SKEDAND *Anas clypeata*

Häckningar: 2 par Limsjön (Staffan Müller). 1 par Hötjärn (Håkan Olsson m.fl.).

Övriga fynd: Mellan 60-70 ex rapporterades i övrigt. Vilket gör att rekordantalet från 1991 detta årtangerades. De största ansamlingarna var: 9 ex Lindånget 31.5 (Lars-Göran Hansson m.fl.). 7 ex 18.5 Fatburen (Joakim Ehrns, Berndt Söderlund). 6 ex 9-12.8 Hälla, Hovran (Berndt Söderlund).

BRUNAND *Aythya ferina*

Ingen häckning inrapporterad. För att få ett bättre grepp om denna art besökt rik att fr o m 1992 begåra in samtliga fynd av arten. Då rapporter i år saknas från stora delar av södra Dalarna tolkar vi detta som om ändringen i rapporteringen ännu inte slagit igenom. Från Hötjärns-området rapporteras som mest 46 ex 12.9-24.9. Ett 15-tal brunänder översomrade där (Bertil Rahm m.fl.). Från Limsjön kom rapporter om 1 ex 12.4 (Staffan Müller), 6 ex 26.4 (Fredrik Friberg), 1-3 ex 23.5-7.6 (Fredrik Friberg m.fl.) samt 1 ex 27.9 (Fredrik Friberg). Vid Lindånget låg som mest 3 ex 2.5-8.6 (Lars-Göran Hansson) och vid Myckeln 1 ex 3-6.5 (Lars-Göran Hansson m.fl.).

VIGG *Aythya fuligula*

Stora ansamlingar: Mer än 67 ex 12.9 Hötjärns-området och mer än 55 ex 13.9 Södra Hörken, Ludvika kn (Bertil Rahm).

Grängesbergstrakten är troligen enda området där viggen förekommer i så stora antal. Under 1991 uppskattades populationen där till 40-45 par.

BERGAND *Aythya marila*

Vårfynd: 1 hona 1-3.5 Karlslundstjärn, Falu kn (Johan Lindholm). 3 hannar och 2 honor 8.5 Lindånget (Magnus och Jenny Strömberg). 2 par 13.5 Hötjärn (Ingvar Carlborg m.fl.). 1 hona 17.5 Jan Matts dammen, Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 4 vårfynd är helt normalt för de senaste åren.

Sommarfynd: Rapporterad med som mest 3 hannar och 1 hona på Långfjället, Idre sn (Lars-Olov Grund m.fl.). Utanför häckningsområdet noterades; 1 hona 20.6-29.8 Lindånget (Tomas Jågas m.fl.). 1 hona 13-15.7 Hötjärn (Bertil Rahm, Hans Hedin) samt 1 hona 14.7 samma lokal (Håkan Olsson).

Höstfynd: 1 hane 23.9 Hötjärn (Bertil Rahm). 2 hannar 28.9 Jan Matts dammen, Hötjärn (Sten-Erik Bohlin). 1 honfårgad 29.9 Sonnbövik (Joakim Ehms). 5 honfårgade 30.9 Brunna, Hovran (Jan-Erik Westlund). 1 hona 10.10 Trutjärn, Borlänge kn (Lars Wallström, Annika Ekstrand). 1 hona 11-18.10 Fatburen (Peter Dahlin m.fl.). 2 ex 24.10 Sollerön (Hans Persson). 7 höstfynd är en bit under det normala. Den optimala tiden att leta bergand verkar vara i slutet på september.

Vinterfynd: 2-3 ex 20.12 Hovran (Jan Forslund, Håkan Persson). 5:e vinterfyndet i landskapet.

Tillägg 1991: 6 ex 10.11 Sollerön, Mora kn (Hans Persson). Ger 16 höstfynd det året.

EJDER *Somateria mollissima* (38.2)

1 hona 11.4 Västerdaläven, Malung sn (Göran Bergman, Börje Dahlén). 1 hane och 2 honor 12.4 Svärdsjö kyrka, Falu kn (Olle Ekman). Åven 1991 rastade arten i Svärdsjötrakten under april.

ALFÅGEL *Ciangula hyemalis*

Vinterfynd: 1 hona 5.1 Brunna, Hovran (Pelle Adenäs m.fl.).

Vårfynd: 1 hane 31.3 Haggen, Smedjebackens kn (Sören Karlsson). 1 hane 13.4 Myckeln (Lars-Göran Hansson). 1 ex 20.5 Sanda, Mora kn (Magnus Strömberg).

Sommarfynd: 1 hona 11-16.7 Hötjärn (Jan Forslund m.fl.).

Höstfynd: 1 par 18.10 Myckeln (Lars-Olov Grund, Johan Westerling) och 1 hane 24.10 samma lokal (Lars-Göran Hansson). 1 par 20.10 Lindånget (Lars Hansson). 1 hona 1.11 Insjön, Leksands kn (Magnus Köpman). 1 hona 13.11 Rogsjön, Falu kn (Kalle Bergström).

1991 inräknades 48 ex under sträckperioderna, vilket är 38 fler än i år. Rapporter saknas helt från säkra höstlokaler t ex Båsingan inom Avesta kn.

SJÖORRE *Melanitta nigra*

Häckningar: 3 par Rösjöarna, Fulu fjäll, Särna sn (Bertil Rahm, Håkan Olsson). 1 par Tangsjön, Fulu fjäll, Särna sn (Rolf Lundmark).

Fynd under häcktid: 1 par 9.6 Grövelsjön, Idre sn (Bertil Rahm, Håkan och Marie Olsson). 1-2 par hela juni Fosksjöarna, Långfjället, Idre sn (Bertil Rahm m.fl.). 9 ex 21.6 runt S. Harsjön, Fulu fjäll, Särna sn (Anders Paulsrud). 1 hona 23.6 Grövelsjön, Idre sn (Jan Nordin, Helene Malmberg). Kolmodin, 1992 uppskattar Dalarnas häckande population till mellan 25-50 par vilket verkar rimligt med tanke på ovanstående fynd.

Stor ansamling: 300 ex 1.6 Siljan, Leksands kn (Steffan Müller).

Tillägg 1991: 40 ex Fulu fjället, Särna sn 15.6 (Börje Dahlén). Tidigare fanns en rapport på 15-20 par 10-13.6.

Rättelse 1991: Lokalen i Malungs sn där ett par tillbringade häckningssäsongen heter Fämten.

SVÄRTA *Melanitta fusca*

3 ex 16.4 Brunna, Hovran (Jan-Erik Westlund). 2 hannar 23.5 Västerjärn, Mora kn (Lars-Olov Grund, Rojne Fröjd). 1 hane 14-15.6 Grövalssjön, Långfjället, Idre sn (Lars Wallström, Olle Ekman, Joakim Ehms). 1 hona 1.11 Insjön, Leksands kn (Magnus Köpman).

Ett uppträdande helt i linje med de senaste åren.

Tillägg 1991: 1 ex 10.11 Sollerön, Mora kn (Hans Persson). Gör att 5 fynd noterades detta år.

Knipa
Foto: Thorild Jonsson

KNIPA *Bucephala clangula*

Sen häckning: En hona med dununge 25.9 Torsång, Borlänge kn (Kjell Eriksson).

SALSKRAKE *Mergus albellus*

Vinterfynd: 1 hanne 18.1 Långlet, Mora kn (Lars-Olov Grund). Med all säkerhet samma hanne som sågs i december 1991 och därmed genomförde en övervintring för tredje eller fjärde vintern i följd.

I övrigt noterades ca 30-50 ex under sträckperioderna vilket är något lägre än 1991 års rekordantal. Som mest sågs 11 ex 18.10 Fatburen (Fredrik och Lars Friberg, Johan Lindholm).

*GLADA *Milvus milvus* (11,1)

1 ex 4.4 Hamre, Hovran (Jan-Erik Westlund).

Under 1800-talet och början av 1900-talet uppges gladan förekomma regelbundet i lanskapet och siffran 11 är antalet fynd efter 1950. Under 50-talet uteblev fynden helt. På 60-talet gjordes 4 fynd (april, maj och augusti). På 70-talet noterades 5 fynd (april, juli, augusti, september). De bägge 80-talsfynden var 1 ex 17.4.83, Bunk, Orsa kn samt 1 ex 7.8.84, Sonnboviken.

HAVSÖRN *Haliaeetus albicilla*

Avesta kn: 4 olika ex 10.1-21.3 Bysjön (mats Forslund, Jan Nordin m.fl.). Troligtvis var det en av dessa som sågs vid Tyttbo 14.2 (Joakim Ehrns). 1 ex 29.3 Sonnboviken (Jan Forslund). **Hedemora kn:** 1 5K på åtel under januari (Jan-Erik Westlund). 1 ad 12.1 Hovran (Jan Forslund). Minst 4 olika ex 30.3-11.10 Hovranområdet (Jan Forslund, Jan Erik Westlund m.fl.). Sammanlagt sågs havsörnar vid 15 tillfällen. 1 ex december på åtel (Jan-Erik Westlund). **Smedjebackens kn:** 1 ad 28.3 Västerbyhytta, Söderbärke (Tommy Persson). **Borlänge kn:** 1 5K+ 28.3 Holmsjöarna (Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Peter Backman, Håkan Olsson). **Leksands kn:** 1 ex 4.3 Kyrkuddarna (Staffan Müller).

Omkring 5 fåglar uppehöll sig alltså längst med Dalälven inom Avesta och Hedemora kommuner under en stor del av året. Detta är normalt för de senaste åren. Borlänge och Smedjebackstägeln skulle kunna vara samma ex.

BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus*

Häckning: 1 par Limsjön (Staffan Müller, Gunnar Lind). Tyvärr blev häckningen misslyckad.

Nordliga fynd: 1 hanne 26.4-13.6 Norrviken (Lars-Göran Hansson m.fl.). 1 par sågs dock 5.5 (Per Danielsson) samt 1 hona 8.6 (Per Danielsson). 1 par 30.4 Agnmyren, Sollerön, Mora kn (Magnus och Jenny Strömberg). 1 hanne 2.5 Hansjö, Orsa kn (Lars-Göran Hansson). 1 hanne 4.6 Lindången (Lars Hansson).

Fynd i Västerbergslagen: 1 par 9.5 Lissjön (Pelle Adenäs m.fl.). 2 honor 19.5 Jan Mattsdammen, Hötjärn (Håkan Dahström). 2 hannar 19.9 Hörksbyn, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm).

Tillägg 1991: Ytterligare ett nordligt fynd gjordes detta år. 1 hanne 11.8 Färnäsängarna, Mora kn (Magnus Strömberg).

BLÅ KÄRRHÖK *Circus cyneus*

Fynd under häckningstid: 1 hona uppehöll sig inom Borlänge kn 3.5-9.7 (Bo Eriksson m.fl.). 1 hanne sågs inom samma område 24.5 (Eddini Hodi).

Andra året i rad som häckning kan misstänkas i Borlängetrakten.

Vinterfynd: Hannen vid Hovran som nämndes i förra rapporten genomförde övervintringen (Jan Forslund m.fl.).

Första konstaterade övervintringen.

ORMVRÅK *Buteo buteo*

Udda fynd: 1 ex av "Börningety" 20.4 Sörbogrundet, Hovran (Jan-Erik Westlund).

Andra året i rad som en fågel av denna typ ses i Hovranområdet.

FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus*

Häckningar: Ingen häckning konstaterades i de två tjällsockarna Idre och Särna (Aif Nordin). Inom Älvdalens sn konstaterades 2 par (Lars-Göran Hansson, Bengt Eriksson). Inom Lima sn 2 par (Börje Flygar) och inom Orsa kn 1 par (Aif Nordin, Leif Östergren).

5 par är en svag uppgång från 90 och 91 års 2 par.

KUNGSÖRN *Aquila chrysaetos*

Sydliga fynd under häckningstid: 1 ex 3.5 Borlänge kn (Hasse Hedin). 1 ad 28.5 Kyrkbyjärn (Johan Lindholm). 1 ad 14.7 Hedemora kn (Jan-Erik Westlund).

I vanlig ordning gjordes åtskilliga fynd av arten vintertid bl.a. uppehöll sig ungeför 20 olika ex på en åtel inom Leksands kn (Staffan Müller m.fl.).

FISKGJUSE *Pandion haliaetus*

28 häckningar är en rejäl nedgång från de närmaste åren då över 40 par rapporterats. I vanlig ordning bedömer vi det dock att minskningen beror på sämre koll. Kommunfördelningen var följande, med 90 och 91 års siffror inom

parantes: Avesta: 0 (0,10), Hedemora: 3 (19,14), Säter: 3 (2,2), Smedjebacken: 1 (6,2), Ludvika: 1 (2,1), Gagnef: 1 (0,0), Falun: 4 (0,0), Leksand: 2 (3,3), Vansbro: 4 (6,6-7), Malung: 1 (0,1), Mora: 1 (0,0), Älvdalen: 3 (2,1).

TORNFALK *Falco tinnunculus*

Häckningar: 92 häckningar rapporterades och ytterligare ca 15 par observerades under häckningstid. Tredje året i rad med ett mycket högt antal. 1990 rapporterades 50 par och 1991 57-60 par. Fördelningen var för häckningarna: Avesta 1, Borlänge 4, Malungs sn 26 (19 i holk, 6 i högstubbbar, 1 bohål i levande träd), Lima sn 19 (5 i holk, 12 i stubbar, 1 i risbo), Leksand 25, Älvdalens kn 18 (alla i högstubbbar).

Inom Malungs kn ringmärktes 210 (!) boungar och inom Älvdalens kn ringmärktes 48.

*AFTONFALK *Falco vespertinus* (12,1)

1 2K hanne 14.6 Flinesjön (Jan-Erik Westlund, Hans Hedin).

Fågeln uppehöll sig en stor del av dagen vid Flinesjön.

STENFALK *Falco columbarius*

4 häckningar konstaterades inom Idre sn, 2 inom Särna sn, 1 i Malungs sn, 1 i Mora kn samt 1 i Ludvika kn. Paret i Ludvika häckade för tredje året i följd.

Vinterfynd: 1 ex 21.1 Islingby, Borlänge kn (Gunnar Bäck), 1 ex 26.2 Islingbäck-Ålsbäck, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson), 1 ex 17.2 Fatburen (Ulf Kolmodin).

LÄRFALK *Falco subbuteo*

Nordliga fynd: 1 ex 17.5 samt 26.6 Lindånget (Lars-Göran Hansson, Marie Hansson, Lars-Olov Grund). Mellan 14.8 och 24.8 sågs 1-5 ex dagligen på samma lokal vilket indikerar en häckning. (Lars-Göran Hansson, Thomas Jågas, Lars Hansson, Magnus Strömberg).

JAKTFALK *Falco rusticolus*

*1 1K 7.11 Gransjöberget, Vansbro kn (Pelle Adenäs).

Fynd av jaktfalk utanför fjällområdena är ytterst ovanliga. Denna fågel uppehöll sig under någon timmes tid på Gransjöberget innan den drog vidare söderut. Enligt ännu obekräftade källor sågs en 1K jaktfalk senare i november vid Hällefors i Västmanland vilket såfall skulle kunna vara samma fågel. På Nipfjället, Vedungfjället och Långfjället, Idre sn ses arten årligen (Aif Nordin).

PILGRIMSFALK *Falco peregrinus*

1 ex 15.4 Limsjön (Conny Land), 1 ex 20.4 Limsjön (Staffan Müller), *1 ad 20.4 Älvgårdarna, Hedemora kn (Bo Eriksson, Lars-Erik Nilsson), *1 ex 22.4 Berga, Hedemora kn (Stig-Åke Svensson, Anders Bertilsson), *1 ex 22.4 Lindånget (Lars Hansson), *2 ex 23.4 Lilla Holmsjön (Gunnar Bäck), *1 ex 26.4 Lindånget (Lars Hansson, Lars Malmberg, Lars-Göran Hansson, Magnus Strömberg), 1 ad 26.4 Lembo, Smedjebackens kn (Per Skoog), *1 ad 28.4 Limsjön (Sten-Erik och Ghia Bohlin), *1 ex 1-2.5 Hansjö, Orsa kn (Thomas Dahlén, Thomas Jågas, Lars-Göran Hansson), *1 ex 26.9 Leran (Håkan Dahliström).

De tre fynden vid Limsjön antas gälla samma fågel medans de tre fynden i Orsa däremot räknas som tre. Detta gör ca 10 fåglar under vårsträcket medans bara en notering gjordes under hösten. Fr.o.m. 1992 slopar rik granskningskravet på arten.

Tillägg 1991: 1 ex 3.9 Limsjön (Henry Pollack).

DALRIPA *Lagopus lagopus*

Fynd i område 2: Har ökat betydligt i Malungs sn det senaste året. Åtskilliga spelande tuppar under våren och många kullar under sommaren (Bror-Erik Larsson, Hans Erik Eriksson m.fl.). 5 ex aug Korpfjället, Appelbo, Vansbro kn (Henry Magnusson), 2 ex 26.12 Hunnifen, Appelbo, Vansbro kn (Håkan Granberg m.fl.). Lokaler i Vansbro är troligtvis de sydligaste i landet där arten observeras regelbundet.

Fynd i område 3: "Några ex" i slutet av nov Djupsundsuddan, Amungen, Falu kn (K-A Lovén gm Rolf Lundquist), 1 ex 28.12 Hötjärnsmyrorna, Svärdsjö, Falu kn (Rolf Lundquist).

Trakterna i nordöstra delen av Falu kn hyser åtminstone vissa vintrar enstaka dalripor.

RAPPHÖNA *Perdix perdix*

1 död hane 29.2 Kanotstadion, Torsång, Borlänge kn (Mats Jansson, Jonas Ahlin), 2 ex 7.3 Tyllehage, Torsång, Borlänge kn (Håkan Olsson), 1 par 28.4 Hedgårdarna, Borlänge kn (Gunnar Bäck), 1-2 sp. 9.7 Romme segelflygfält, Borlänge kn (Bertil Rahm) samt 9 ex varav 2 märkta 7.11 Tylla, Torsång, Borlänge kn (Hans Hedin).

De milda vintrarna har gynnat den lilla utplanterade stammen på Tunaslätten och allt fler exemplar ses för varje år.

VAKTEL *Coturnix coturnix*

Ca 18-20 ex noterade mellan 1.6 och 16.8. Vansbro kn står med 6-8 ex (Jan Eriksson, Janolof Granberg, Rune Berg m.fl.), Borlänge kn 6 ex (Bo Eriksson, Hans Hedin, Gunnar Bäck, Bertil Rahm m.fl.), Gagnefs kn 3 ex (Pelle Florell, Conny Trogen, Lars Jonsson), Leksands kn 2 ex (Mats Stenemark) samt 1 ex i Sätters kn (Anders Johansson).

Åter ett år med ett högt antal efter "bara" 2-3 ex 1991. Märkligt är att alla fynden ligger så långt åt väster och att fynd helt saknas i de sydöstra kommunerna. Detta mönster har även visat sig en del år tidigare.

Tillägg 1988: 1 ex sp. "stor del av juli", Leran, Siljansnäs, Leksands kn (Mats Stenemark). Ger 2 fynd detta år.

Tillägg 1990: 1 ex sp. mitten av juni samt sista veckan i juli, Leran, Siljansnäs, Leksands kn (Mats Stenemark). Med detta fynd blir det 8 fynd 1990.

VATTENRALL *Rallus aquaticus*

28 ex observerade på 14 lokaler. Upp till 10 ex hördes vid Svinösjön under tiden 28.4-maj (Jan Forslund). Totalt i Hedemora kn observerades 13 ex, Avesta kn 2 ex, Borlänge kn 3 ex, Leksands kn 3 ex, Mora kn 2 ex, Orsa kn 2 ex samt ett sent fynd i Ludvika kn. Fågeln omhändertogs den 11.11 i en trädgård vid Sunnansjö och fick lift ner till Västkusten (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson).

28 ex på ett år är nytt rekord. Tidigaste högsta noteringen var 25 ex + en häckning 1989. Framförallt är det antalet vid Svinösjön som står för ökningen. Ludvikafågeln är det första novemberryndet hittills.

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA *Porzana porzana*

1 ex mitten på maj Lissjön, Husby, Hedemora kn samt 19.6 på samma lokal (Jan Forslund; Lars Wallström). 1 sp 29.5 Kärtylasjön, Borlänge kn (Lotta Bonde). 2 ex 29.5-1.6 Kalvrumpen, Sätters kn (Bo och Birgitta Eriksson). 1 ex 3-4.6 Lindånget (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson). Som mest 4 sp. juni Limsjön (Staffan Müller m.fl.). 1 sp 7-9.6 Flinesjön (Pelle Adenäs, Peter Dahlin m.fl.). 1 sp. 9.6 Svinösjön (Peter Dahlin). 1 sp. 9.6 Vanan, Avesta kn (Joakim Ehrs). 1 sp. 12.6 Dalälven, Backa, Sätters kn (Stig-Ake Svensson). 13 spelande fåglar är ett högt antal. Flest noterades 1990 med 15 individer.

KORKKNARR *Crex crex*

7-12 ex (olika antalsuppgifter beroende på olika rapportörer) runt Hovran maj-juni (Jan-Erik Westlund, Jan Forslund m. fl.). I övrigt ytterligare 2 ex inom Hedemora kn vilket altise ger 9-14 ex inom kommunen. I Borlänge kn hördes 8 ex, Leksands kn 8-9 ex, Rättviks kn 1 ex, Orsa kn 1 ex samt Smedjebackens kn 2 ex. Totalt ger detta 32-38 ex inom landskapet vilket är den näst högsta noteringen. 89 hördes 51 ex och "på tredje plats" kommer 90 med 29 ex. Märkligt nog saknas fynd helt från Avesta och Sätters kommuner trots eftersök. Fågeln uppe i Orsa hade ett mycket avvikande läte som mer kan liknas vid ett skrik istället för raspande. Se för en liknande lätesbeskrivning.

Tillägg 1991: 1 ex "sommaren" Siljansnäs, Leksands kn (Mats tenemark). Vilket ger 13 ex detta bottenår.

Borlänges "kommunfågel"- raphönan.
Foto: Svante Joelsson

RÖRHÖNA *Gallinula chloropus*

Häckningar: 3 par Hönсан, Hedemora stad (Jan-Erik Westlund). 1 par Utendal, Borlänge kn (Eddine Hodi, Yngve Johansson). 1 par Kyrkbyttjärn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Lars Wallström). 1 par Jan Matts dammen, Hötjärn (Bertil Rahm m. fl.). 1 par Röda Dammen, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm m.fl.).

Övriga fynd: 1 ex 20.4-12.7 Kasttjärn, Ludvika (Thorild Jonsson, Håkan Olsson, Pelle Adenäs). 1 ex maj-juni Östansforsån, Falun (Fredrik Friberg, Johan Lindholm m.fl.). 1 ex 11.5 samt 17.9 Marnästjärn, Ludvika (Håkan Olsson). 1 ex 26.5 Vansjön, Avesta kn (Berndt Söderlund). 1 ex 2.6 Dalbäcken, Borlänge kn (Yngve Johansson, Bo Eriksson).

7 häckande par 4 fler än 1991 och 5 övriga fynd är ett mindre än det året. Lokalerna är ungetär de samma. Kolmodin, 1992 uppskattar Dalarnas bestånd till ca 10 par vilket verkar vara lite i underkant.

Rättelse 1991: Utanmyra ligger i Mora kn ej Leksands kn.

SOTHÖNA *Fulica atra*

Nordliga fynd: 1 par häckade Kricksjön, Orsa kn (Lars Hansson). Häckningen är den andra i Orsa kn. Den första gjordes under 1991 vid Lindånget. På den lokalen sågs i år max 3 ex maj-aug (Lars Hansson) samt 1 ex 20.9 (Magnus och Jenny Strömberg). 1 ex sommaren-18.10 Norrviken (Per Danielsson). Den 12.4 och några dagar framöver var 1 ex vid Västerdalälven, Malung (Göran Bergman). Andra fyndet i Malungs kn.

Stora ansamlingar: Mer än 100 ex 12.9 Hötjärnsområdet och 356 ex 13.9 Södra Hörken, Ludvika kn (Bertil Rahm).

TRANA *Grus grus*

Stora ansamlingar: 230-250 ex 20.4 Anstahytan- Fäggeby, Sätters kn (Bo Eriksson, Lars-Erik Nilsson), 142 ex 23.4 Hemberg, Borlänge kn (Ulla Olofsson). Ca 150 ex 5.9 Finsta ängar, Hedemora kn (Jan Nordin, Helene Malmberg), 100 ex 6.9 Sonnböven (Berndt Söderlund).

STRANDSKATA *Haematopus ostralegus*

Observerad från 11.4 till 12.9. Minst 53 ex är rapporterade vilket är en rekordnotering. Som mest sågs 9 ex 26.4 Torsång, Borlänge kn (Sten-Erik Bohlin). Kommunvis fördelning av antalet fynd och antal ex; Avesta kn 3 fynd av totalt 9 ex, Hedemora kn 2:3, Smedjebackens kn 1:2, Ludvika kn 3:4, Borlänge kn 3:11, Falu kn 2:3, Rättviks kn 1:1, Mora kn 2:3. Orsa kn 2:7, Vansbro kn 1:1, Malungs kn 5:7 samt Älvdalens kn 1:3. Månadsfördelningen på fynden var; april 8 fynd, maj 8 fynd, juni 4 fynd, juli 0 fynd, aug 3 fynd, sept 3 fynd.

Det var alltså vårförekomsten som var ovanligt riklig medans sommar och höstfynden var helt normalt i antal.

Rättelse 1991: Fyndet vid Tisjön 4.6 gällde 3 ex (Börje Dahlén).

MINDRE STRANDPIPARE *Charadrius dubius*

Häckningar: Ludvika kn 9 par (6 par 91), Borlänge kn 10 par plus en trolig (2 par 91), Falu kn 5 par samt 3 troliga, (1-2 par 91), Hedemora kn 1 par (0 par 91), Smedjebackens kn 1 par (3 par 91), Leksands kn 1 par (0 par 91) och Mora kn 2 par (0 par 91).

Ökningen sedan 91 beror väl säkerligen på bättre koll av lämpliga häckplatser.

Övriga fynd i område 2: 1 par slutet av maj N om Östra Fors, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson), 1 ex början av juni Östra Fors, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson), 1 ex 8.6 vid grustag 1 km V om Hansjö, Orsa kn (Lars-Göran Hansson). Trolig häckning här 91. 1 ex 26.6 på industriområde i Malung (Harry Hedman).

STÖRRE STRANDPIPARE *Charadrius hiaticula*

Vår och sommarfynd: 1-2 ex (totalt 7 ex) 18.5-4.6 samt 12 ex 13.6 Hötjärn (Bertil Rahm m. fl.), 1 ex juni Tisjöolen (Gunnar Lind) och 2 ex (varmande) 3.6 Tisjön (Kalle Bergström).

Som vanligt förekommande vid Hötjärn i skiftet maj/juni, detta år dock utan att visa något häckbeteende. Fyndet vid Tisjön kan däremot tyda på en häckning. Har tidigare häckat vid två tillfällen i landskapet.

Stora ansamlingar: 22 ex 26.7, 25 ex 30.7, 23 ex 6.8, minst 20 ex 10.8, minst 20 ex 13.8 samt 22 ex 31.8 Hötjärn (Bertil Rahm, Håkan och Marie Olsson m.fl.). 26 ex 28.7, 30 ex 9.8 och 23 ex 13.8 Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms).

FJÄLLPIPARE *Charadrius morinellus*

Fynd utanför fjällen: 2 ex rastiade 19.7 Hötjärn (Pelle och Anette Adenäs).

En tidig notering av fåglar på höststräck. Det är tredje året i rad arten noteras vid Hötjärn under hösten (1990: 13.8 och 1991: 3.9).

LJUNGPIPARE *Pluvialis apricaria*

Stora ansamlingar: 100 ex 3.5 Fatburen (Berndt Söderlund), 400 ex 3.5 Finsta ängar, Hedemora kn (Håkan Persson), 120 ex 12.5 Rudorna, Borlänge kn (Yngve Johansson, Eddine Hodi).

Den största ansamlingen som setts i Dalarna är 500 ex vid Lindängen i maj 1982.

KUSTPIPARE *Pluvialis squatarola*

Vårfynd: 7 ex sträckande 8.6 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund).

Höstfynd: Minst 151 ex noterades på sydsträck. Dessa observerades vid Hötjärn (71 ex), Österviken, Avesta kn (43 ex), Hovran (7 ex), Kyrkbyfjärn (6 ex), Fullsta, Bysjön, Avesta kn (5 ex), Vattnäs, Mora kn (1 ex) samt Heros, Smedjebacken (1 ex). De största ansamlingarna var 18 ex 6.8 Hötjärn (Marie Olsson) samt 23 ex samma lokal 17.8 (Bertil Rahm, Magnus Köpman), 18 ex 3.8 Österviken, Avesta kn (Jan Hellström m.fl.).

Ett av de bättre åren för arten i Dalarna.

TOFSVIPA *Varellus vanellus*

Vinterfynd: 1 ex 2.1 Gröthar, Orsasjön, Orsa kn (Jonas Johansson).

Tidigt vårfynd: 2 ex 29.2 Näs Kungsgård, Husby, Hedemora kn (Jan Nordin, Helene Malmberg).

Stora ansamlingar: 110 ex 11.4 Stora Holmsjön (Bo Eriksson). Ca 100 ex 25.7 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund), 135 ex 26.7 Kyrkbyfjärn (Fredrik Friberg), 280 ex 16.8 Alsback, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson), 130 ex 30.8-13.9 Kyrkbyfjärn (Lars Wallström), 300 ex 13.9 Alsback, Borlänge kn (Bo Eriksson).

Flockar över 100 ex förekommer nog regelbundet under sensommaren/hösten men flockar över 200 får man betrakta som mycket ovanligt.

KUSTSNÄPPA *Calidris canutus*

5 ex 21.7, 2 ex 4.8 samt 14 ex 17.8 vid Hötjärn (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Magnus Köpman), 16 ex 28.7, 6 ex 2.8, 13 ex 3.8, 1 ex 9.8, 2 ex 11.8 samt 1 ex 13.8 vid Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms, Mats Forslund, Lars Wallström m.

fl.). 3 ex 6.8 vid Kyrkbyfjärn (Lars Wallström) samt 1 ex 9.8 Hälla, Hovran (Jan Nordin, Helene Malmberg).

Totalt observerades 64 ex vilket är högsta antalet hittills under 90-talet men ändå långt under noteringarna från slutet på 80-talet.

SANDLÖPARE *Calidris alba* (71,7)

Sju fynd av totalt 13 ex noterades vid Hötjärn mellan 6.8 och 15.8. Som mest sågs 4 ex samtidigt. (Bertil Rahm, Håkan och Marie Olsson m.fl.).

Ett normalt antal för de senaste åren och en uppgång för 1991 års låga 4 fynd.

SMÅSNÄPPA *Calidris minutula*

Värfynd: 1 ex 19.5, 3 ex 21.5, 3 ex 24.5 Hötjärn (Pelle Adenäs, Håkan Olsson, Bertil Rahm, Sören Karlsson).

Övriga fynd: Minst 37 ex observerade vid Hötjärn 27.6-25.9 (22 fynd av 1-4 ex). (Bertil Rahm m. fl.). Notera att den första anlände redan 27.6! 1 ex 19.7, 6 ex Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms). 4 ex 20-21.7, 1 ex 16-19.8, 1 ex 24-25.8 Kyrkbyfjärn (Lars Wallström, Lotta Bonde). 2 ex 27.7 Hälla, Hovran (Berndt Söderlund).

För fjärde året i rad rastar det småsnäppor vid Hötjärn på våren. När gör vi de första värfynden av kust- eller spovsnäppa?

SPOVSNÄPPA *Calidris ferruginea*

13 fynd av totalt 58 ex vid Hötjärn (Bertil Rahm, Håkan Olsson, Pelle Adenäs m. fl.). 10 fynd av totalt 99 ex vid Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms, Mats Forslund, Berndt Söderlund, Torbjörn Jansson m.fl.). 2 ex 20.7 och 1 ex 21.7 Kyrkbyfjärn (Lars Wallström, Lotta Bonde). 4 ex 21.7 Fullsta, Bysjön, Avesta kn (Mats Forslund). 4 ex 27.7 Hälla, Hovran (Stefan Morell).

Ansamlingar: 31 ex 22.7, 19 ex 23.7 samt 17 ex 28.7 vid Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms, Berndt Söderlund). 17 ex 26.7 Jan-Matts dammen, Hötjärn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm).

Totalt gjordes ca 31 fynd av minst 169 ex under tiden 18.7 till 22.8 vilket utgör ett rekordantal som vi inte varit i närheten av tidigare. Största ansamlingen var innan detta år 9 ex!

KÄRRSNÄPPA *Calidris alpina*

Värfynd: 2 ex 21.5, 2 ex 23-24.5 samt 1 ex 1-2.6 vid Hötjärn (Bertil Rahm, Ingvar Carlborg, Sören Karlsson).

Myrspov, möjlig häcktagel i Dalarna?
Foto: Svante Joelsson

Ansamlingar: 63 ex 14.7 och 82 ex 18.7 vid Hötjärn (Bertil Rahm, Lotta Bonde, Marie Olsson, Pelle Adenäs). 53 ex 19.7, 52 ex 22.7 samt 70 ex 28.7 Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms).

Arten uppträdde totalt sett betydligt fåtaligare under höststräcket än vad som har varit brukligt de senaste åren. Detta märktes främst vid summeringen av de dagliga räkningarna vid Hötjärn samt vid ringmärkningen där.

***MYRSNÄPPA**

1 ex 14.7 Österviken, Avesta kn (Jan Nordin, Helene Malmberg). 2 ex 18.7 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Pelle Adenäs). 1 ex 28.7 Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms). 1 ex 30.7 Lindängget (Magnus Strömberg). 1 ex 12.8 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Bertil Rahm, Marie Olsson). 1 ex 22.8 Hötjärn (Mikael Olsson).

6 fynd under hösten är en hög noteringen, men mycket tyder på att arten tidigare varit förbisedd.

BRUSHANE *Philomachus pugnax*

Ansamling: 50 ex rastiade 14.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund).

Enligt Dalarnas Fåglar (1993) uppträder årligen flockar på ca 100 ex i Hovranområdet men detta är den enda rapporten om 50 ex eller mer som kom in under året.

DVÄRGBECKASIN *Lymnocyptes mimimus*

1 sp. 4.5 (på morgonen) Sörbogrundet, Hovran (Joakim Ehrens).
1 ex 27.9 Oppsveten, Smedjebackens kn (Hans-Erik Dahlström). 1 ex 29.9 Marmåstjärn, Ludvika kn (Pelle Adenäs). 1 ex 4.10 Entastbo, Leran (Pelle Adenäs). 1 ex 11.10 Uppbotjärn, Fäggeby, Sätters kn (Peter Dahlin, Göran Johansson). 2-3 ex 11.10 Fåran, Holmsjöarna (Hans Hedin, Gunnar Bäck, Lars Wallström, Kjell Bergkvist). 2-3 ex 11.10 Fatburen (Bertil Rahm). 1 ex 19.10 Snöån, Smedjebackens kn (Sören Karlsson).

Även detta år noterades många under höststräcket medans endast en notering gjordes under våren. Om fler Dala-ornitologer gav sig ut i slutet på april/början av maj och letade skulle säkert fler dvärgbeckasinspel upptäckas.

DUBBELBECKASIN *Gallinago media*

1 sp. 14-15.5 (bägge kvällarna) Gianingen (Pelle Adenäs, Bertil Rahm m. fl.). 3 sp. 18.5 Sörbogrundet, Hovran (Berndt Söderlund, Hans Hedin, Peter Dahlin m. fl.). 1 ex sept Gårde, Leksands kn (Gunnar Lind).

Tillägg 1991: 1 ex 14.10 Sollerön, Mora kn (Hans Persson).

* 1 ex 14.10 Hjortåker, Mora kn (Magnus Strömberg).

Med dessa två höstfynd blir det fyra för 1991.

MORKULLA *Scolopax rusticola*

Sent fynd: 1 ex 1.11 Hedströmsvägen, Smedjebacken (Håkan Dahlström).

RÖDSPOV *Limosa limosa* (50,2)

1 ex 2.5 Lindånget (Thomas Jågas, Lars-Olov Grund, Lars-Göran Hansson m.fl.).

2 ex 30.5 Lusmyren, Borlänge kn (Kerstin Svedlund).

Rödspoven är nått och jämt årligt noterad i landskapet.

MYRSPOV *Limosa lapponica*

Fynd under häcktid: 1 ex varnade intensivt 13.6 Långfjället, Idre sn (Lennart Bratt).

Fågeln bör ha varit på nordsträck fortfarande men varningsbeteendet kan tala för

något annat. Under 1991 spelade 2 ex i västra Härjedalen 6-7 mil norr om Långfjället.

Övriga fynd: 21 fynd av totalt minst 115 ex under tiden 14.7 till 17.8. Vid Hötjärn gjordes 5 fynd av totalt 46 ex. Österviken, Avesta kn gav 9 fynd av 24 ex. Vid Lindånget noterades 3 fynd av 38 ex. Hållagrundet, Hovran 1 fynd av 1 ex, Fullsta, Avesta kn 2 fynd av totalt 2 ex och Vattnäs, Mora kn 1 fynd av 4 ex.

Ansamlingar: 37 ex 19.7 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Jan Hellström). 36 ex 3.8 Lindånget (Magnus Strömberg, Thomas Jågas, Lars Hansson).

Ett bra år efter 1991 års bottenapp. Dock har arten förekommit ännu mera talrikt t ex 1976.

SMÅSPOV *Numenius phaeopus*

Utanförområde 1 och Malungs sn i område 2 finns inga rapporter under häckningstid.

Ansamling: 120 ex 27.7 Rösjöarna- Harsjöarna, Fulufjäll, Särna sn (Ralf Lundmark).

STORSPOV *Numenius arquata*

Ett dystert besked från Idre meddelar att inget ex är noterat inom socknen detta år (Alf Nordin).

Ansamlingar: 102 ex 15.4 Naglarby, Borlänge kn (Bo Eriksson). 650 ex 23.4 Lindånget (Lars Hansson). 220 ex 24.4 Svärdsjön, Falu kn (Olle Ekman).

Som en kontrast till avsaknaden av arten i Idre noteras den största flocken någonsin nere vid Orsa. Tidigare största flocken var 336 ex 23.4.81 vid Hovran.

SVARTSNÄPPA *Tringa erythropus*

Stor ansamling: 27 ex 28.7 Österviken, Avesta kn (Joakim Ehrens).

Flockar på över 20 svartsnäppor är ovanliga i landskapet.

RÖDBENA *Tringa totanus*

Häckning: Minst 3 par häckade Tisjön (Börje Dahlé, Kalle Bergström). 1 par Limsjön (Staffan Müller).

Fynd under häckningstid: Ytterligare några par uppenhöll sig vid Limsjön under maj-juni (Staffan Müller m. fl.). 1 par 6.6 Lass-Olov tjärn, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund). 2 ex juni Vintjärn, Falu kn (Kalle Bergström).

Ansamling: 34 ex 18.7 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Pelle Adenäs).

Tillägg 1991: Förutom häckningen vid Tisjön noterades minst 3 par med avledningsbeteende på den lokalen (Börje Dahlén).

Arten verkar börja få fötäfte som häckfågel inom Dalarna. Limsjön och Tisjön framstår som de främsta lokalerna.

***DAMMSNÄPPA** *Tringa stagnatilis* (1,1)

1 ex 11.5 Sörbogrundet, Hovran (Jan Forslund) samt 2 ex samma lokal 12-13.5 (Joakim Ehms, Pelle Adenäs m.fl.).

På kvällen den 11 maj upptäcktes en fågel i vinterdräkt. Förväningen blev därför stor när det på morgonen den 12 stod en fågel i sommardräkt på samma lokal! Under förmiddagen syntes dock bägge fåglarna tillsammans medans det på kvällen bara var "sommarfågeln" som var synlig. Den 13:e maj visade sig dock åter bägge fåglarna för att sedan försvinna under eftermiddagen. Med all sannolikhet var det sen samma individer som dök upp vid Fiskingemaden, Kvismaren, Närke den 14.5 och här troligtvis genomförde en häckning! Frågan vi Dalfolk naturligtvis ställer oss är: Vad har Fiskinge som inte Hovranområdet har?

Det förra fyndet gjordes vid Svinesjön 28.5.78.

GLUTTSNÄPPA *Tringa nebularia*

Stora ansamlingar: 50 ex 2.5 Sundet, Solierön, Mora kn (Magnus Strömberg). 25 ex 9.5, 30 ex 12.5 Sörbo, Hovran (Joakim Ehms, Berndt Söderlund). Minst 30 ex 18.7 Hötjärn (Pelle Adenäs). 36 ex 28.7 Österviken, Avesta kn (Mats Forslund, Joakim Ehms).

Flockar på över 30 ex är ovanliga och 50 ex har bara noterats vid något tillfälle tidigare.

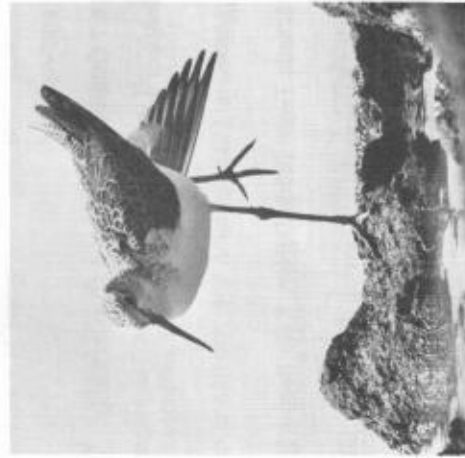

Foto: Tero Niemi
Gluttsnäppa.

Foto: Peter Ohlsson
Smalnäbbad simsnäppa.

GRÖNBENA *Tringa glareola*

Stora ansamlingar: 50 ex 9.5, 75 ex 12.5, 50 ex 14.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund, Joakim Ehms). 50 ex 17.5 Fatburen (Berndt Söderlund). 56 ex 28.7 Österviken, Avesta kn (Joakim Ehms).

Sent fynd: 1 ex 20.9 Hötjärn (Bertil Rahm).

Flocken vid Sörbo 12.5 är den största hittills rapporterade. Dock finns det flera "lösa rykten" om något fynd av "flera hundra" vid Limsjön? Stämmer detta?

ROSKARL *Arenaria interpres*

1 ex 9.5 Lisjön (Bertil Rahm, Peter Ohlsson, Pelle Adenäs m. fl.). 1 ex 17.7 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Bertil Rahm). 2 ex 13.8 Hötjärn (Bertil Rahm), 1 ex 28.8 samma lokal och 2 ex 29.8 samma lokal (Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Per Hansson).

Hötjärn framstår som en allt säkrare lokal att hitta roskarl vid.

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA *Phalaropus lobatus*

Häckning: 1 par Tisjön (Börje Dahlén).

Fynd under häckningstid: 1 ex 21.6 Stora Harsjön, Fulufjäll, Särna sn (Anders Paulsrud). 1 par 22.6 Fosksjöarna. Idre sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson).

Övriga fynd: 1 ex 2.6 Tisken, Falu kn (Lars Wallström, Fredrik Friberg, Johan Lindholm). 1 ex 14.6 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Jan Hellström).

Tillägg 1991: Ett par häckade Tisjön samt ytterligare 2 par med avledningsbeteende. (Börje Dahlén). 1 par 16.6 Riploken, Fulufjäll, Särna sn (Börje Dahlén).

Med häckningar två år i rad och troligen flera par får vi nog utnämna Tisjön till Sveriges sydligaste lokal för häckande smalnäbbad simsnäppa. Ovanligt få fynd gjordes under sträckperioderna men ett av dessa hamnade mitt emellan vår och höststräcket, nämligen fågeln vid Jan Matts 14.6.

***WILSONSIMSNÄPPA** *Phalaropus tricolor* (0,1)

1 hanne 17-19.5 Fatburen (Håkan och Jan-Erik Dahlström m. fl.).

Fyndet, som var det 7:e i Sverige har närmare beskrivits av Dahlström och Adenäs i FID 4:92, 153-155.

DVÄRGMÅS *Larus minutus* (ca 37,6)

Häckning: 4 par häckade vid Tisjön (Gunnar Lind, Börje Dahlén m.fl.).

Efter tre år med misstänkta häckningar kunde så årtligen häckning konstateras vid Tisjön. Se även tillägget från 1991.

Övriga fynd: 2 ad 13-14.5 Glaningen (Pelle Adenäs, Håkan och Marie Olsson, Bertil Rahm), 1 ad 17-20.5 Fatburen (Jan Forslund m.fl.), 1 2K 18.5 Fatburen (Jan Forslund), 2 ad 9.6 Limsjön (Hans och Erik Hedin, Björn Johansson), 1 1K 2-12.8 Lindånget (Lars Hansson m.fl.).

Fatburen blir en allt "säkrare" vårlokal för arten medans 1K fåglar gärna tycks välja Lindånget under augusti. Är det fåglar från Tisjön som kommer dit?

Tillägg 1991: Med all sannolikhet häckade arten även detta år i Tisjön då 2 1K fåglar sågs i juli (Gunnar Lind).

FISKMÅS *Larus canus*

Stor ansamling: 400 ex rastade 26.4 på isen utanför Heros, Smedjebacken (Håkan Dahlström).

Vinterfynd: 1 ex januari Östanforsån, Falu kn (Johan Lindholm), 7 ex 1-19.1 Smedjebackens hamn (Håkan Dahlström m.fl.), 1 ad januari-februari Bullerforsen, Borlänge kn (Gunnar Bäck), Flera ex december Smedjebackens hamn (Håkan Dahlström), 1 ex december Falun (Fredrik Friberg), 1 ex 6.12 Bysjön, Borlänge kn (Hans Hedin).

SILLTRUT *Larus fuscus*

1 ad 27.4 Hamnen, Smedjebacken (Håkan Dahlström, Pelle Adenäs), 1 ex 1.5 Hötjärn (Håkan Olsson), 1 ad, 2 subad 19.5 Hötjärn (Håkan Dahlström), 1 ex 7.6 Ö. Utsjö, Malungs sn (Bror-Erik Larsson), 1 ad 14.6 Varpan, Falu kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm), 1 ad 19.6 Sundet, Sollerön, Mora kn (Anders Paulsrud), 1 ex 16.8 Bysjön, Borlänge kn (Gunnar Bäck), 3 ad, 1 1K 16.8 Hovran (Berndt Söderlund), 2 ad, 2 1K 16.8 Hötjärn (Pelle Adenäs, Joakim Ehms m.fl.), 1 ex 24.8 Hötjärn (Håkan Olsson), 1 ex 9.9 Hötjärn (Mikael Olsson), 1 ex 26.9 Bysjön, Borlänge kn (Hans Hedin).

12 fynd är något fler än vad som har noterats de senaste åren.

Tillägg 1991: 1 ad 22.7 Flyssa, Mora kn (Magnus Strömberg).

Ger 8 fynd detta år.

HAVSTRUT *Larus marinus*

Under mars noterades 9 fynd av sammanlagt 14 fåglar. Under april 12 fynd av 18 fåglar. Fynden under dessa månader gjordes i Avesta, Hedemora, Smedjebackens, Ludvika och Falu kommuner. Under maj sågs 2 ad den 1:a vid Sonnboviken och 1 2K den 5:e på samma lokal. I juni uteblev fynden helt. Den 7.7 sågs 1 ad vid Bäsingen, Avesta kn, 22.7 var det 2 ad vid Gruvan, Falun och den 24.7 1 ad vid By, Avesta. Under augusti ses 1 1K vid Bäsingen, Avesta vid flera tillfällen samt en ad vid Sonnboviken den 25.8. Vid Hötjärn passerar 1 ad och 1 1K den 16.8. Under september saknas åter fynd medans årets sista år 8 ex 10.10 Leran, 1 ex 18.10 Fråmbyviken, 1 ex 18.10 Dragsångarna, Leksands kn, 1 ad 26.10 Falun samt 2 1K 8.11 Sörbo, Hovran.

SILVERTÄRNA *Sterna paradisaea*

Häckningar: Minst 2 par Fulufjäll, Särna sn (Bertil Rahm m.fl). Ca 10 par Tisjön (Börje Dahlén).

Övriga fynd: 3 ex maj-augusti Lindånget (Thomas Jågas), 2 ex 9.5 Lisjön (Pelle Adenäs m.fl), 1 ex 16.5 Sörbo, Hovran (Svend Svarrer), Flera ex 2.6 Limsjön (Helene Jacobsson), 15 ex 6.6 Lass-Olovtjärn, Älvdalens sn (Lars-Olov Grundt), 2 ex 11.6 Heros, Smedjebacken (Håkan Dahlström), 1 ex 20.6 Kviensdammen, Malungs sn (Bror-Erik Larsson), 3 ex 9.7 Furudal, Rättviks kn (Sten-Erik Bohlin), 1 ex 19.7 Särna (Sten-Erik Bohlin).

Tillägg 1991: Även detta år häckade ca 10 par vid Tisjön (Börje Dahlén).

***KENTSK TÄRNA** *Sterna sandvicensis* (1,1)

4 ex 30.7 mellan Gesunda och Sollerön, Mora kn (Hans Persson). Fågeln sågs mitt på dagen och på kvällen var bara en av dem kvar (Magnus och Jenny Strömberg).

Fyndet var det andra i landskapet. Det första gjordes 13.9.76 vid Hovnäs, Avesta.

SVARTTÄRNA *Clidonias niger* (34,9)

1 ex 15.5 Fatburen (Jan Forslund, Hans Hedin), 2 ex 15.5 Glaningen (Håkan Olsson, Lars Wallström, Gunnar Bäck, Pelle Adenäs), 2 ex 16.5 Vansjön, Avesta kn (Berndt Söderlund), 3 ex 16.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund, Håkan Olsson, Svend Svarrer), 3 ex (enligt vissa rapportörer 6 ex) 16.5 Limsjön (Helene Jacobsson, Eva Dahlström, Gunnar Lind m.fl), 2 ex 16.5 Marmåstjärn, Ludvika kn (Pelle Adenäs), 1 ex 21.5 Fatburen (Sten-Erik Bohlin), 1 ex 23.5 Tisjön (Börje Flygar, Anders Hans m.fl.), 2 ex 28.6 Hålla, Hovran (Berndt Söderlund).

Ett rekordartat uppträdande. Den 16.5 sågs alltså arten på 4 olika lokaler med sammanlagt 10-13 ex. Ett starkt inflöde av Clidoniastårnor skedde till Sverige denna vår men tyvärr fick vi vänta förgäves på den vitvingade.

SKOGSDUVA *Columba oenas*

Tidigt fynd: 1 ex 29.2 Fågelgårdet, Sunnansjö, Ludvika kn (Håkan Olsson).

Nordligt fynd: Minst 2 ex 18.4. Lindånget, Orsa kn (Thomas Jågas). 1 ex 27.9. Lindånget, Orsa kn (Magnus Strömberg).

Större ansamling: 48 ex 5.9. Rudoma-Alsbäck, Borlänge kn (Gunnar Bäck).

RINGDUVA *Columba palumbus*

Tidigt fynd: 1 ex 15.2. Grytnäs, Avesta kn (Joakim Ehns).

Stor ansamling: 500 ex 13.9. Alsbäck, Borlänge kn (Bo Eriksson).

TURKDUVA *Streptopelia decaocto*

Kärnområdena är Borlänge och Falu innerstäder. I Borlänge var vårvinterpopulationen ca 30 ex och höstpopulationen mer än 40 ex. Maximalt sågs 23 ex samtidigt, vid Centrum-Bygatan 21.12 (Lars-Erik Nilsson). I Falun bedömdes 6-10 par häcka (Mats Jansson, Olle Ekman). Som mest sågs 9 ex samtidigt, vid Vasaparken-Kullen 2.9 (Olle Ekman) samt vid Vårdvägen i nov (Birgitta Rune). Utanför Borlänge och Falun gjordes följande fynd: Avesta kn: 1 ex 7.7 Avesta (Berndt Söderlund). Hedemora kn: 1 häckning Garpenberg (Jan-Erik Westlund). 2 ex jan-dec Herrgården, Garpenberg (Bengt Birath, Bengt Persson m.fl.). Smedjebackens kn: 1-4 ex jan-apr, Söderbärke (Pelle Adenäs, Håkan Dahlström m.fl.). Leksands kn: 1 ex 31.3 Yttemo (Gunnar Lind). 2 ex 10-15.5 Yttemo (Gunnar Lind). 4 ex 3.5 Insjön (Pelle Florell). 1 ex 2.6 Djura (Stefan Alexandersson). 2 ex 21.6 Djura (Åke Tidigs). Malungs sn: 2 ex hela sommaren Östra Fors (Lars Halvarsson, Hans-Erik Eriksson). Transtrands sn: 1 ex 31.5 Horrmund (Birger Johansson). Mora kn: 1 ex 3.6. Färnäs bygata (Magnus Strömberg). 1 ex 19-20.9. Stormyrvägen (Magnus Strömberg, Jenny Strömberg). Orsa kn: 1-4 ex 15.7-16.8 Hansjö (Lars-Olof Grund, Lars Hansson m.fl.). 1 ex 22.8. Lindånget (Lars Hansson).

TURTURDUVA *Streptopelia turtur* (28,1)

1 ex 9-10.6 Hansjö, Orsa kn (Thomas Jågas, Lars Hansson).

Andra året i rad med fynd av arten.

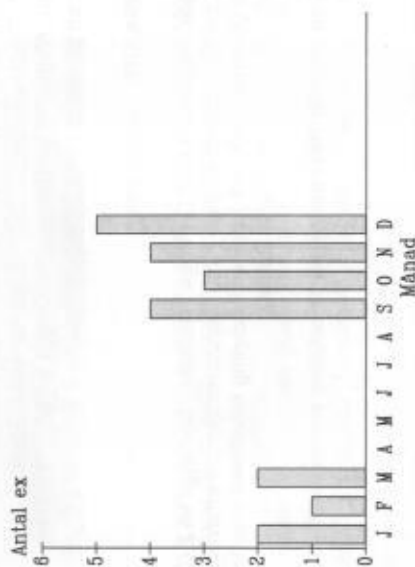
BERGUV *Bubo bubo*

2 häckningar har rapporterats från Idre sn (Alf Nordin) och 1 häckning från Borlänge (Lars-Erik Nilsson). En misslyckad häckning skedde i Älvdalens sn (Bengt Eriksson, Lars-Göran Hansson). En häckning misstänks ha skett i Falu kn (Lars Wallström, Lotta Bonde). I övrigt har ströfynd och obs av revirhävande hanar rapporterats, kommunvist fördelade enligt följande: Hedemora 1, Säter 1, Borlänge 1, Falun 2, Smedjebacken 2, Ludvika 1, Gagnef 1, Rättvik 1, Vansbro 1, Malungs sn 2, Särna sn 1, Idre sn 2. Berguv Dalarna presenterade på DOF:s höstmöte 1992 uppgifter om antalet kända och misstänkta häckningar som var avsevärt högre.

HÖKUGGLA *Surnia ulula*

Häckningar: Emådalen, Orsa kn (Jonas Johansson), Näverbodbacken, Lima sn (Börje Flygar).

Övriga fynd: Fördelades kommunvist enligt: Hedemora 1, Smedjebacken 1, Ludvika 1, Vansbro 1, Malungs sn 7, Lima sn 2, Mora 1, Orsa 3, Älvdalens sn 4. Fyndens fördelning över året framgår av figur. En mindre invasion skedde under hösten vilken huvudsakligen berörde de norra och västra landskapsdelarna.

Fynd av hökuggla utanför häcklokaler under 1992.

KATTUGGLA *Strix aluco*

Fynd i område 1 samt Malungs, Vansbro, Gagnefs och Ludvika kn i område 2: 1 ex början av december Klitten, Älvdalens sn (Bengt Eriksson). 2 ad, 4 juv maj. Nordanåker, Dala Järna, Vansbro kn (Arne Johansson). 1 ex mars. Arfsnissjärn, Skälö, Vansbro kn (Jan-olof Granberg).

LAPPUGGLA *Strix nebulosa*

2 ex 13.12 Årnäs, Älvdalens sn (Börje Flygar enl. Lars-Göran Hansson). 1 ex 20.12 Tyngen, Malungs sn (Jan Norberg m.fl.). *1 ex 26-27.12 Södra Nushäs, Mora kn (Anders Paulsrud, Knut Paulsrud). Observerad 3 gånger under december Lisselbäck, Orsa kn (Dic Matslotva).

Fynden gäller förtrupperna i vinterns lappuggleinvasion.

Tillägg 1990: *1 ex påsken Horrmund, Transtrands sn (Birger Johansson).

HORNUGGLA *Asio otus*

Häckningar: Borlänge kn 3 (Håkan Olsson, Bo Eriksson m.fl.), Falu kn 1 (Lars Wallström), Malungs sn 6 (Bror-Erik Larsson, Lars Halvarsson m.fl.), Leksands kn 1 (Staffan Müller). Älvdalens sn (Lene Lis Graaf).

NATTSKÄRRA *Caprimulgus europaeus*

Max 3 spelande (20.6) Mjölmarbo, Falu kn (Sten-Erik Bohlin, Kalle Bergström, Lars Wallström m.fl.). 1 ex 23.6 Storön, Leksands kn (Conny Land). 1 ex 21.7 Digerberget, Leksands kn (Conny Land). Max 2 spelande (8.6, 27.6) Bonåsheden, Mora kn (Bertil Rahm, Lars-Göran Hansson, Lars-Olof Grund m.fl.). 1 ex 5-8.7. Fredshamar, Orsa kn (Lars Hansson, Thomas Jågas). 1 spelande juni. Klitten, Älvdalens sn (Bengt Eriksson). 1 ex sågs 8.9 i dagsljus vid Åsen, Älvdalens sn (Magnus Strömberg).

KUNGSFISKARE *Alcedo atthis*

Häckningar: Hedemora kn 3 (Jan-Erik Westlund), Borlänge kn 2 (Gunnar Bäck, Sune Norström), Gagnefs kn (Nils Pers). Därutöver skedde en avbruten häckning i Borlänge (Gunnar Bäck m.fl.) och en häckning misstänks i vardera Avesta kn (Gert Gref) och Sätters kn (Peter Dahlin).

Övriga fynd utanför häckplatserna fördelades kommunvist enligt: Avesta 2, Hedemora 1, Borlänge 1, Ludvika 1, Vansbro 1, Leksand 2, Orsa 1, Älvdalens sn 1.

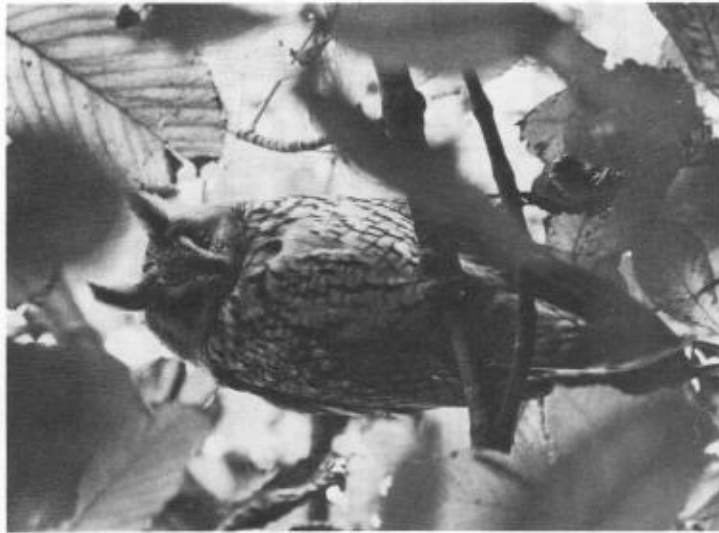
Trots fortsatt milda vintrar verkar kungsfiskarstammen ha minskat i Dalarna jämfört med de senaste åren.

Tillägg 1991: 1 ex hittad död slutet av juli Lima kyrka, Lima sn (Christina Chentouf).

HÄRFÅGEL *Upupa epops*

1 ex 27.9 Enviken, Falu kn (Gunnar Graner). 1 ex 6-8.10 Östra Fors, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson).

Två fynd är normalt för senare år.

Endast ett 10-tal häckningar konstaterades av hornuggla detta år.
Foto: Svante Joelsson

GRÅSPETT *Picus canus*

Hedemora kn: 1 hane 29.2, 21.3 Starbotornet, Flinesjön (Jan Nordin, Heléne Malmberg), 1 hane 25.3 Valla (Joakim Ehre). Sätters kn: 1 hona 2.11 St. Lönnvattnet (Sven Olsson). Falu kn: 1 hane 8.3, 1 ex 4.4, 1 hane 19-20.12 Rog (Sten-Erik Bohlin, Ghia Bohlin).
2 ex 13-26.7 Söder om Rogsjön (Kalle Bergström), 1 ex 13.11 Uvnäs (Kalle Bergström), 1 hane 15.11 Österbyn (Olle Ekman). Ludvika kn: 1 hane 8.3, 29.3, 13.4 Vändleberget (Bertil Rahm), 1 ex 21.3 Rasområdet, Grängesberg (Bertil Rahm), 1 hane 26.11 Skottsveden, Sunnansjö (Felle Adenäs), 1 ropande 27.12 Bladtjärn, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm). Gagnefs kn: 1 hona 12.2 Björbo (Hans Malmsten). Vansbro kn: 1 ex dec Norra Skälö (Rut Lövris). Leksands kn: 1 ex 18.10 Korpheden (Dick Hedberg). Malungs sn: 1 hane 12.2 V. Hättsjön (Bror-Erik Larsson), 1 hane 18.9 Råforsberget (Bror-Erik Larsson). Lima sn: 1 hona 7.3, 17.3 vid fågelbord, 1 hona 28.11- året ut Heden (Börje Flygar), 1 hane 28.11-året ut V. Årnäs (Signe Larsson). Idre sn: 1 hane 9.2 på fågelbord, 1 hona 9.12 Idre (Alf Nordin), 1 ex vintern på fågelbord, Häggesundet (Nils Hillring), 1 hane 12.5 Foskos (Jan Halvarsson).
Gladjande stor rapportering.

GRÖNGÖLING *Picus viridis*

Fynd i område 2: 1 ex maj. Öje, Malungs sn (Bertil Helmersson).

VITRYGGIG HACKSPETT *Dendrocopus leucotos*

1 häckning, Avesta kn (Mats Forslund, Lars Johansson). 1 hona hela året, Borlänge kn (Hasse Hedin, Gunnar Bäck m.fl.).

Borlängefågeln var ringmärkt med grön färgning och vanlig aluminiumring.

MINDRE HACKSPETT *Dendrocopus minor*

Antalet lokaler med en eller flera rapporterade mindre hackspettar fördelade kommunvis: Avesta 2, Hedemora 6, Säter 4, Borlänge 9, Falun 8, Smedjebacken 5, Ludvika 2, Gagnef 1, Leksand 3, Vansbro 3, Malungs sn 1, Lima sn 1, Orsa 1, Älvdalens sn 3.

På två av lokalerna har häckning konstaterats. På ytterligare åtta av lokalerna har ett par eller flera individer setts.

TRETÅG HACKSPETT *Picoides tridactylus*

Antalet lokaler med en eller flera rapporterade tretåiga hackspettar fördelade kommunvis: Hedemora 1, Säter 1, Borlänge 6, Falun 1, Ludvika 6, Gagnef 2, Vansbro 2, Leksand 2, Malungs sn 14, Lima sn 1, Orsa 4, Älvdalens sn 4, Särna sn 1, Idre sn 2. På nio av lokalerna har häckning fastställts, på ytterligare tre av lokalerna sågs ett par eller flera individer.

I Malung kan man se en uppgång som kopplas till de omfattande snöbrott som skedde i skogarna i slutet av -80-talet (Börje Dahlén). Gäller detta generellt är tretåiga hackspettens framtid kanske inte så mörk som många har befarat.

SÅNGLÄRKA *Alauda arvensis*

Vinterfynd: 1 ex 6.12 Sörbo, Hovran (Berndt Larsson).

TRÄDLÄRKA *Lullula arborea*

1 ex 25.3 Västerbyhytta, Söderbärke, Smedjebackens kn (Håkan Dahlström m.fl.) och 2 ex 28.3 samma lokal (Tommy Persson). 1 ex 25.3 samt 3.6 Rog, Falu kn (Sten-Erik Bohlin). 2 ex 30.4 Klikten, Sollerön, Mora kn (Magnus Strömberg). 1 ex 21.5 Garpenberg, Hedemora kn (Sten-Erik Bohlin). 3 ex 11.6 Källslätten, Falu kn (Stig-Åke Svensson). 5 ex 19.8 Gråv, Gagnefs kn (Pelle Florell).

En klar uppgång i antalet fynd. Fyndet i Gagnef tyder på häckning. Någon sådan har dock inte konstaterats sedan 1956. Vid Rog noterades även arten under 1991 och därmed är den konstaterad på samma lokal två år i rad för första gången på många år.

BERGLÄRKA *Eremophila alpestris* (28,3)

1 ex 8.3 Fågelgårdet, Sunnansjö, Ludvika kn (Pelle Adenäs). 1 ex 26.3 Entastbo, Leran (Håkan Olsson). 1 ex 4-5-9 Hötjärn (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Håkan Olsson).

Ännu ett år med fynd bara från Västerbergslagen. Fyndet vid Sunnansjö är det 5:e på den lokalen. Septemberrågeln vid Hötjärn var extremt tidig. Först i slutet på september brukar de dyka upp.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA *Anthus cervinus*

Värfynd: 1 ex 13.5 Fatburen (Håkan Dahlström). 1 sj(!) 14.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund). 1 ex 17.5 samt 1 ex 18.5 Sörbo, Hovran (Jan Forslund, Joakim Ehrh).

Vid Hovran rörde det sig troligen om tre olika fåglar. 4 fynd inom samma område under 5 dagar är anmärkningsvärt.

Höstfynd: 31 fynd är rapporterade under perioden 7.8-26.9. Som mest sågs 4 ex tillsammans. Arten fortsätter stadigt att öka. Men till hur stor del beror det på att den bättre uppmärksammas? Lokaler där flera fynd noterades var Lindånget (6 fynd), Hötjärn (8 fynd), Hovran (3 fynd), Rudorna, Aisbäck, Borlänge kn (3 fynd) samt Leran (2 fynd).

"SVARTHUVAD GULÄRLA" *Motacilla flava feldegg* (0,1)

1 hanne 14-27.7 Jan Matts-dammen, Hötjärn (Marie Olsson, Lotta Bonde, Bertil Rahm, Pelle Adenäs m.fl.).

T o m 1991 hade 17 fynd av denna sydöstliga gulärleart noterats i Sverige. Se t ex Breite m.fl 90.

Fågeln var stationär vid dammen hela perioden men var ofta svårsedd då den långa stunder var försvunnen inne bland vassen.

Vinterfynd av sånglärka görs sällan i Dalarna. Foto: Svante Jøelsson

FORSÄRLA *Motacilla cinerea*

Häckning: 1 par Smedjebackens kn (Pelle Adenäs).

19:8 konstaterade häckningen och på samma lokal som året innan. Ingen av de andra "säkra" häckplatserna kollades tyvärr upp detta år.

Troliga häckningar: 1 par Sätters kn (Pelle Adenäs m.fl.), 1 par Borlänge kn (Bertil Rahm m.fl.). På bägge dessa lokaler häckade den 1991.

Övriga fynd: 1 ex 28.3 Hälla, Hovran (Lars Wallström), 1 hona 17.5 Norrviken, Sollerön, Orsa kn (Magnus och Jenny Strömberg), 1 ex 18.6 och 3.7 Helvetesfallet, Orsa kn (Lars Hansson, Magnus Strömberg), 1 ex 13.6 och 25.7 Rotensugnet, Älvdalens sn (Lars-Göran Hansson), 1 ex 8.8 Hötjärn (Håkan Olsson).

GÄRDSMYG *Troglodytes troglodytes*

Vinterfynd: 1 ex 5.1 Stora Hampsjön, Noran, Borlänge kn (Hans Hedin), 1 ex 22-25.12 Kåbäck, Orsa kn (Thomas Jågas, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson), 1 ex 25.12 Marnåstjärn, Ludvika kn (Pelle Adenäs).

De här vinterfyndet är nummer 9 till 11. Tidigare har fynden gjorts inom Avesta, Säter, Borlänge, Smedjebacken samt Ludvika kommuner.

RÖDHAKA *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 1 ex övervintrade 91/92 Käringberget, Leksands kn (Kalle Ern), 1 ex dec Centrala Vansbro (Olle Windahl, Karin Jofs), 1 ex 5.12 Borgmästarvägen, Säter (Peter Dahlin), 1 ex 6.12 Frostbrunnsdalen, Borlänge kn (Bo Eriksson), 1 ex 10 samt 19.12 Centrala Ävdalen (Lars-Olov Grund), 1 ex 12.12 Högberget, Ludvika (Pelle Adenäs), 1 ex 21.12 Säterdalen, Sätters kn (Göran Johansson), 1 ex 25.12 Repbäcken, Borlänge kn (Gunnar Bäck), 1 ex dec (och in på 93) Trädgårdsgatan, Ludvika (Thorild Jonsson m.fl.).

Med bara 5 vinterfynd tidigare får man ju anse 8 ex i december som mycket anmärkningsvärt. Är det östliga felflyttare som anländer sent under hösten som blir kvar eller är det våra egna??

NÄKTERGAL *Luscinia luscinia*

Ca 43 sjungande fåglar rapporterade maj-juni vilket blir det näst högsta antalet. 91 räknades 48 ex in och 89 40 ex. Fördeiningen var: Avesta kn: 5 ex (91:28), Hedemora: 23 ex (91:16), Säter: 1 ex (91:0), Borlänge: 8 ex (91:4), Smedjebacken: 2 (91:0), Falun: 2 (91:0) samt Leksand 2 (91:0). Vill man garanterat höra näktergal i Dalarna skall man åka till Hovran där ca 20 ex sjung under försommarnätterna.

BLÅHAKE *Luscinia svecica*

Ett sommarfynd gjordes utanför fjällregionen. 1 ex 8.6 Vålångstjärnen, Mora kn (Magnus Strömberg).

De flesta blåhakar brukar ha hunnit upp till fjällen under de första dagarna i juni.

SVART RÖDSTJÄRT *Phoenicurus ochruros*

Häckning: 1 par häckade för andra året i rad vid Smedjebackens hamn. (Pelle Adenäs m.fl.). Andra häckningen i Dalarna. Troligtvis var den 1K fågel som höll till vid Heros, Smedjebacken 21.8-11.9 (Håkan Dahlström m. fl) ett resultat av häckningen.

Övriga fynd: 1 ex 13-24.6 Syrafabriken, Falun (Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Lotta Bonde), 1 ex ringmärkt 29.7 Limsjön (Staffan Müller).

Mager förekomst utöver häckningen men fyndet i Leksand är anmärkningsvärt.

RINGTRAST *Turdus torquatus*

Vårfynd: 1 hona 27.4 Lindånget (Lars Hansson), 1 hanne 27.4 Hedströmsvägen, Smedjebacken (Håkan och Jan-Erik Dahlström), 1 par 27.4 Kyrkan, Smedjebacken (Håkan Dahlström, Pelle Adenäs), 1 ex omkr. 30.4 Älvdalens kyrkby (Degerman), 1 hanne 1.5 Hagge golfbana (Pelle Adenäs), 1 hanne 2.5 Lindånget (Thomas Jågas, Lars-Olov Grund, Lars-Göran Hansson), 1 hanne 3.5 Stora Hampsjön, Noran, Borlänge kn (Hans Hedin), 1 hanne 4-5.5 Teknikdalen, Borlänge (G. Berg).

Sommarfynd: 2 ex 20.6 Gränjesvälen, Idre sn (Håkan Olsson) och 1 hanne 19.7 samma lokal (Håkan Olsson, Bertil Rahm), 2 hannar 21.6 Njupeskår, Särna sn (Anders Paulsrud).

Vinterfynd: 1 ex 16.12 Holarna, Malungs kn (Monica Larsson).

Något fler vårfynd än normalt för de senaste åren och helt normal sommarförekomst. Vinterfyndet är det första i Dalarna och är även mycket ovanligt i Sverige i övrigt. Dock inte helt oväntat med tanke på de enorma mängder med trast som var kvar under december.

BJÖRKTRAST *Turdus pilaris*

Under december månad var det kvar 1000-tals ex, framförallt i de södra delarna av landskapet. Inne i Ludvika räknades t.ex ca 2000 ex in i mitten på december och samtidigt fanns minst 1000 ex i Grängesberg. Även i Smedjebacken sågs flockar på ca. 1000 ex. Från Malung kom också rapporter om 1-2000 ex under december. Vintern 76/77 var sist det var stora mängder björktrast kvar men troligtvis var det ännu fler denna gång.

RÖDNINGETRAST *Turdus iliacus*

Vinterfynd: 1 ex 15.2 Avesta kyrka (Teet Sirotkin, Sören Francén, Björn Svensson). Ca 10 fynd under december, Ludvika (Pelle Adenäs). Ca 5 fynd under december, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm). 1 ex 12.12 Smedjebacken (Håkan Dahiström).

Helt naturligt förekom ett visst inslag av rödvingar bland alla björktrastar under december. Mindre än 5 vinterfynd finns sedan tidigare.

DUBBELTRAST *Turdus viscivorus*

Vinterfynd: 1 ex 25.12 Bergsgatan, Ludvika (Pelle Adenäs).

Andra vinterfyndet i landskapet. Det förra gjordes 15-20.1.85 vid Svärdsjö, Falu kn.

GRÅSHOPPSSÅNGARE *Locustella naevia*

Totalt 96 sjungande fåglar enligt följande kommunfördelning; Avesta: 10, Hedemora: ca 35, Säter: 4, Borlänge: 29, Smedjebacken: 1, Ludvika: 1, Falun: 5, Gagnef: 3, Vansbro: 1, Leksand: 4, Mora: 1 samt Orsa: 2

Tillägg 1991: 1 sj Simonsbo, Avesta.

96 ex är nära nog en fördubbling av fjolåret. Snittsiffran de senaste 5 åren är 41 ex. (87: 28, 88: 30, 89: 47, 90: 46, 91: 57). När rnk drog igång nattsångarinventeringen för några år sedan misstänkte man att arten höll på att minska i landskapet men de här siffrorna pekar ju åt andra hållet.

FLODSÅNGARE *Locustella fluviatilis* (126,15)

1 sj 24.5 Gagnefsbyn, Gagnefs kn (Pelle Florell), 2 sj 30.5-18.6 Lusmyren, Borlänge kn (Bo Eriksson, Sune Norström m.fl.), 1 sj 4-5.6 Hovran (Sten-Erik Bohlin, Jan-Erik Westlund). Som mest 2 sj 4-7.6 Årtsjön, Falu kn (Sten-Erik Bohlin, Lotta Bonde), 1 sj 4.6 Marnäsjärn, Ludvika kn (Håkan Olsson). Som mest 2 sj 5-9.6 Hedemora sotppt, Hovran (Bertil Rahm, Joakim Ehms m.fl.), 1 sj 9.6 Fullsta, Avesta kn (Mats Forslund), 1 sj 11.6 Fornby, Borlänge kn (Sune Norström, Inger Eriksson), 1 sj 12.6 Älvräs, Hovran (Jan Forslund), 1 sj 12.6 Forsbacka, Borlänge kn (Gunnar Bäck), 1 sj 14.6 Grangårde ångsäg, Ludvika kn (Peter Ohlsson), 1 sj 10.7 Sätra, Insjön, Leksands kn (Mats Knutsson, Henry Pollack).

15 ex är fyra fler än fjolåret. Notera koncentrationen av fynd i Borlänge och Hedemora med 4 fynd vardera.

Foto: Svante Joelsson
Göktytan. En framtida rapportart?

VASSÅNGARE *Locustella luscinioides* (0,2)

1 sj 4.6-20.7 Starbotornet, Flinesjön (Bengt Persson m.fl.), 1 sj 20.7- 22.8 Hällagrundet, Hovran (Jan Forslund, Joakim Ehms m.fl).

En sedan länge väntad art! På morgonen den 20.7 sjöng fåglarna samtidigt vid bägge lokalerna vilket bevisar att det verkligen rörde sig om två individer.

SÄVSÅNGARE *Acrocephalus schoenobaenus*

Fynd i norra och västra Dalarna: 1 sj 13-25.6 Bullsjön, Malungs sn (Mats Nordhag, Börje Dahlén), 1 ex 13.6-24.8 (dock 2 ex 16.8) Lindånget (Lars-Göran Hansson m.fl.).

BUSKSÅNGARE *Acrocephalus dumetorum* (22,4)

1 sj 29.5 Dunkarbacken, Djursås, Gagnefs kn (Pelle Florell, Conny Trogen, Anders Pettersson), *1 sj 9-13.6 Brunna, Hovran (Bengt Persson m.fl.), *1 sj 9.6 Brunnsjön, Hedemora kn (Bengt Persson), *1 sj 3-7.7 Knicksjön, Orsa kn (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Lars-Olov Grund).

Fågeln i Orsa var kommunens första.

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris*

Häckningar: 2 par samt en trolig inom Borlänge kn (Sune Norström). Totalt är nu 15 häckningar konstaterade. Men nog häckar den väl på fler ställen än kring Borlänge?

Övriga fynd: 49 fynd fördelade på Avesta 1, Hedemora 10, Säter 2, Borlänge 13, Smedjebacken 2, Ludvika 1, Falun 5, Gagnef 1, Vansbro 2, Malung 1, Leksand 4, Rättvik 3, Mora 1 och Orsa 3. 14 fler fynd än fjolåret. Snittet för de senaste 5 åren har varit 28 ex. (87:19, 88:29, 89:27, 90:29, 91:35). Liksom gräshoppsångaren verkar det som om kärrsångaren ökar från år till år.

RÖRSÅNGARE *Acrocephalus scirpaceus*

För att få en bättre bild av rörsångaren ville rök ha in alla rapporter av arten detta år. Resultatet blev följande: Avesta: flera, Hedemora: flera, Sätters: inga uppgifter, Borlänge: 9 sj, Smedjebacken: inga uppgifter, Ludvika: inga uppgifter dock 26 ringmärkta vid Jan Mattsdammen, Hötjärn. Falun: 17 sj, Gasgnet: 1 sj, Vansbro: 1 sj, Malung: 1 sj, Leksand: inga uppgifter, Rättvik: inga uppgifter, Mora 3 sj, Orsa: 3 sj. Fynd saknas helt från Lima sn och Älvdalens kn.

Artens starkaste fästen är bladvassfälten i Åsgarn-Såviken-Fors inom Avesta kommun samt vid Svinesjön och Brunnsjön i Hedemora kommun. Även vid Limsjön samt Glisstjärn finns starka stammar. Vi fortsätter med fullständig rapportering ett år till!

HÄRMSÅNGARE *Hippolais icterina*

Fynd i område 1: 1 sj 20-21.5 Centrala Älvdalen (Lars-Olov Grund), 1 sj 9-10.6 samt 19.7 Gammelsättersvalen, Idre sn (Håkan Olsson, Bertil Rahm).

Normal förekomst igen efter 91 års framstöt med 8 fynd inom området.

TÖRNSÅNGARE *Sylvia communis*

Nordligt fynd: 1 sj 30.5 Myckeln (Lars-Olov Grund).

Arten noteras ej årligen inom område 1.

SVARTHÄTTA *Sylvia atricapilla*

Vinterfynd: 2 hannar 1.11 V. Fors, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson). 1 ex nov Frostbrunnsdalen, Borlänge kn (Ulla Olofsson). 1 hona nov Hedströmsvägen, Smedjebacken (Eva Dahlström). 1 hane 22.12 Älvdalen (Lars-Olov Grund). 1 ex 29-30.12 Islingby, Borlänge kn (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 1 ex hela dec Krylbo, Avesta (Ingvar Karlsson, Ulf Kolmodin). 3 sena höstfynd och 3 vinterfynd är något fler än normalt för de senaste milda vintrarna.

***LUNDSÅNGARE** *Phylloscopus trochiloides* (9.1)

1 sj 14.6 Fallet, Larsbo, Smedjebackens kn (Torbjörn Jansson).

Andra året i rad med ett fynd av lundsångare. Årets exemplar sjöng i ca 5 minuter och drog sedan vidare.

MINDRE FLUGSNAPPARE *Ficedula parva* (84,11)

1 hane 23.5 Vikarbyn, Rättviks kn (Lars Thalén). 1 hane 25.5-6.6 Dalnässet, Solvarbo, Sätters kn (Peter Dahlin, Göran Johansson). 1 hane 27.5 Finesjön (Peter Dahlin). 1 hane 28.5 Haggen, Smedjebackens kn (Sören Karlsson). 1 hane 28.5-8.7 Varpan, Falu kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Lars Wallström, Jan Nordin). 1 sj 30.5 Tinalundarna, Rättviks kn (Lars Thalén). 1 hane 1-7.6 Stensbonoret, Ludvika kn (Peter Olsson, Bertil Rahm). 1 sj 10-11.6 Norddalen, Sätters kn (Johan Elmberg, Peter Dahlin). 1 sj 12.6 Snöttuberget, Vansbro kn (Johan Elmberg). 1 subad hane 19.6 Fårmås, Mora kn (Anders och Knut Paulsrud). 1 ex 19.6 Murbo, Borlänge kn (Åke Johansson).

11 fynd är mer än dubbelt mot det normala. (87:2, 88:4, 89:6, 90:6 och 91:5). Trots det stora antalet har ingen häckning konstaterats.

Tillägg 1991: 1 sj outfågad 27.6 TRåbacken, Avesta kn (Lars Johansson).

Tillägg 1989: 1 hane 9.9 Lilla Knäsjön, 8 km öster om sydändan på Trångslettdammen, Älvdalens sn (Torger Hagen).

SKÅGGMES *Panurus biarmicus* (7.3)

Vid tre av de lokaler den sågs vid under slutet på 1991 var arten kvar på även detta år. Vid Brunnsjön, Hedemora sågs 2-3 ex fram till 15.2 (Bertil Rahm, Pelle Adenäs m.fl.). Därefter verkar det som om de lämnade denna lokal. Vid Finesjön "återupptäcktes" 7-8 ex 18.1 (Jan Forslund). Dessa sågs senast 25.2 men var även kvar på lokalen under vintern 92/93. Vid Svinesjön sågs 2-3 ex fram till februari (Jan Forslund m.fl.) men flera ex noterades även 21.5 (Peter Dahlin, Göran Johansson). Detta fund blir således det första under häckningstid. Den 26.9 gjordes det första höstfyndet på denna lokal och 3-4 ex sågs sen året ut (Peter Dahlin m.fl.).

Kommer vi att kunna konstatera första häckningen under 1993?

STJÄRTMES *Aegithalos caudatus*

Arten har gynnats av de milda vintrarna. En häckning så långt norrut som Lima. 6 fynd dessutom från område 1.

"KONTINENTAL STJÄRTMES" *Aegithalos caudatus europaeus*

Tillägg 1986: 1 ex fotograferades tillsammans med vanliga stjärtmesar på en nötpåse i januari 1986 vid Botåker, Grangårde, Ludvika kn (Jesper Jönsson). Huvudteckningen är såpass utbredd att rök anser att fågeln borde vara en "ren" kontinental stjärtmes men bildkvaliten gör att en intermedial fågel inte helt kan uteslutas.

LAPPMES *Parus cinctus*

En häckning konstaterades vid Brunnavallen, Idre (Lennart Fritzon). Vid den numera "säkra" lokalen vid Hävlingen, Idre sågs 2 ex 14.6 (Joakim Ehms, Lars Hansson, Lars Wallström) samt 1 ex 17.7 (Lotta Bonde). En populär och mera lättillgänglig lokal under året var kring Stora och Lilla Härjeån, Idre. Här sågs bl.a. 3 ex 23.6 (Jan Nordin, Helene Malmberg), 8-10 ex 18.7 (Bertil Rahm, Håkan Olsson) samt minst 3 ex 2.8 (Hans Hedin). Dessutom ca 10 ex 30.7 Ståltjärn, Idre sn (Matts Lindblad).

Arten har uppenbarligen en ganska god stam inom Idre sn. Man kan ju verkligen undra varför den saknas i övrigt söder om Jämtland.

SOMMARGYLLING *Oriolus oriolus* (22,1)

1 ex 24.5 Stora Holmsjön (Anders Åhrman).

En av de stora försommarrantieterna fortfarande i Dalarna. Den är långt ifrån årlig i landskapet. Borlänge kommun står faktiskt för de flesta fynden med 6 stycken.

TÖRNKATA *Lanius collurio*

Nordliga fynd: En häckning Storåsen, Älvdalen sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 1 hanne 24.6 Tandådalen, Lima sn (Jan Nordin, Helene Malmberg).

Arten expanderade kraftigt under 70-talet. I Lima hittades det första boet 1973 och från 1977 ansågs arten regelbunden. 1974 konstaterades första häckningen i Älvdalen. Då arten anses ha börjat minska är det väl värt att hålla god koll på den i gränsszonerna.

LAVSKRIKA *Perisoreus infaustus*

Sydliga fynd: 2 ex 5.4 Älgbergsmyrren, Leksands kn (Lars Wallström, Gunnar Bäck). 4 ex 16.9 Vallberget, Vansbro kn (Bengt Heens). 2 ex 13.10 Öratjärn, Vansbro kn (Rune Heens).

Inom utkanterna av det normala utbredningsområdet kan nämnas fynd från 3 lokaler i Mora kn, elva i Malung samt fem i Orsa.

NÖTKRÅKA *Nucifraga caryocatactes*

Fynd utanför Garpenbergområdet: 1 ex början av april i centrala Malung (NN genom Bertil Heimerzon). 1 ex 23.8 Sonnboviken (Joakim Ehms). 8-10 ex 11.9 Ornsås, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson). 2 ex 13.9 Hovran (Berndt Söderlund). 1 ex 22.9 Vårdlsvägen, Falu kn (Birgitta Rune). 1 ex 6-23.10 Bjursås, Falu kn (Lars Wallström, Lotta Bonde). 1 ex 7-19.10 samt 21.11, 11-12.12, 19-24.12 och 2 ex 25-27.12 Hole, Malungs sn (Janne och Börje Dahlén). 2-4 ex 8.10-31.12 Marnås, Ludvika (Thorild Jonsson m.fl.). 1 ex 13.10 Donkarbacken, Gagnefs kn (Anders Pettersson). 1 ex 27.10 Hamnen, Smedjebacken (Håkan Dahlström). 1 ex 28.10 Västra Fors, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson). 1 ex 3.11 Mon, Malungs sn

En art på tillbakagång - hämplingen.
Foto: Svante Joelsson

(Janne och Ulla Dahlén). 1 ex december Lima kyrka, Lima sn (Henrik Liljedahl). 2 ex 6.11-6.12 Rågsveden, Vansbro kn (Rune Heens). 1 ex början nov Ribbåsen, Älvdalens sn (Bengt Eriksson).

Endast 1 fynd under första halvåret men hela 15 under hösten. De allra flesta fåglarna var med all sannolikhet smainbåde även om det bara var Ludvika och Bjursås fåglarna som rasbestämdes. Invasionen är den största sedan 1985.

RÅKA *Corvus frugilegus*

Stor ansamling: 32 ex 9.3 Sörbo, Hovran (Kalle Bergström).

De största noterade flockarna som har noterats är 46 ex vid Leran samt 45 ex vid Glaningen, bägge från april.

"SVARTKRÅKA" *Corvus corone* (,3)

*1 ex 11-12.3 Snöån, Smedjebackens kn (Sören Karlsson, Pelle Adenäs). *1 ex 3.5 Lindånget (Thomas Jågas, Lars Hansson, Magnus Strömberg). 1 ex uppehöll sig vår-sommar vid Rälta, Leksands kn och samhäckade med grå kråka. Resultatet blev tre hybridungar som sågs under juni (P. Folke Nyholm, Hans Hedin).

Enligt ortsbefolkningen i Rälta var det tredje året som "den lilla korpen" uppehöll sig i byn. Troligtvis är detta den nordligaste samhäckningen i Sverige.

PILFINK *Passer montanus*

Nordlig häckning: 1 par centrala Älvdalen (Lars-Olov Grund).

STEGLITS *Carduelis carduelis*

19 fynd av sammanlagt 69 fåglar är ytterligare en ökning. 1991 noterades 16 fynd av 58 ex. De allra flesta noterades inom Smedjebackens kn där 45 ex inräknades. Största flokken var på 20 ex 26.12 Hamnen, Smedjebacken (Håkan Dahlström). I övrigt sågs 5 i Borlänge, 5 i Falun, 7 i Hedemora, 1 i Ludvika, 2 i Malung och 4 i Rättvik.

HÄMPLING *Carduelis cannabina*

Häckningar: 2 häckningar samt ytterligare 1 trolig Lusmyren, Borlänge (Bo Eriksson).

Nordliga fynd: 2 ex 3.5, 1 ex 5.8, 9.8 samt 27.9 Lindånget (Thomas Jågas, Lars Hansson, Magnus Strömberg, Lars-Göran Hansson). 5-10 ex början av aug Östra Fors, Malungs sn (Lars Halvarsson).

VINTERHÄMPLING *Carduelis flavirostris*

Stora ansamlingar: 150-200 ex 26.1 (Obs, vinterfynd!) Islingsby, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson). 60 ex 15.2 (vinterfynd!) Grådö, Hedemora kn (Teet Siroikin, Sören Francen, Björn Svensson). 70 ex 13.3 Fatburen (Joakim Ehre). Ca 100 ex 14.3 Hundkullen, Hedemora kn (Jan Nordin, Helene Malmberg). 110 ex 10-11.4 Svinesjön (Joakim Ehre, Bertil Rahm m.fl.). 50 ex 11.4 Hedemora soptipp (Bertil Rahm, Pelle Adenäs m.fl.). 40 ex 19.4 Naglarby, Borlänge kn (Håkan Olsson). 25 ex 20.4-3.5 Mellanmon, Malungs sn (Mats Nordhag). Ca 55 ex 2.5 Lindånget (Thomas Jågas, Lars-Göran Hansson m.fl.). 25 ex 3.5 Islingsby, Borlänge kn (Yngve Johansson). 76 ex 20.10 Hötjärn (Bertil Rahm).

Övriga vinterfynd: 3 ex 15.2 Hedemora soptipp (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Håkan Olsson).

Enstaka ex under vintern är inte så ovanligt men de två stora flockarna måste anses som mycket anmärkningsvärda. Under vårträcket gjordes 8 fynd av flockar med mer än 25 ex medans endast ett noterades under hösten.

SNÖSISKA *Carduelis hornemanni*

Efter 1991 års rekordåret 72 ex kom ytterligare ett bra år för arten med 34 ex rapporterade. Fynden gjordes på 20 olika lokaler och kommunfördelningen var: Avesta 1, Hedemora 4, Säter 1, Smedjebacken 3, Ludvika 9, Borlänge 3, Falun 5, Gagnef 1, Mora 3 och Orsa 5.

21 fynd är från våren med sista datum 12.4. Normala 2 höstfynd.

BÄNDELKORSNÄBB *Loxia leucoptera* (30,9)

4 ex 23.8 Hötjärn (Pelle Adenäs, Bertil Rahm, Thorild Jonsson m.fl.). 1 ex 29.8 Uvberget, Smedjebacken (Håkan Dahlström). 6 ex 9.9 Sonnbövik (Joakim

Ehrs). 6 ex 11.9, 2 ex 6.10 samt 3 ex 23.11 Rista, Gagnef (Conny Trogen). 6 ex 15.9 Smedjebacken (Håkan Dahlström). 1 ex 12.10 Högberget, Ludvika (Pelle Adenäs). 5 ex 26-27.10 Bladtjärn, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm, Mikael Olsson).

9 fynd av minst 29 ex är två mer fynd än tidigare toppnoteringen som gjordes 1990. Arten är rapporterad årligen sedan 1886.

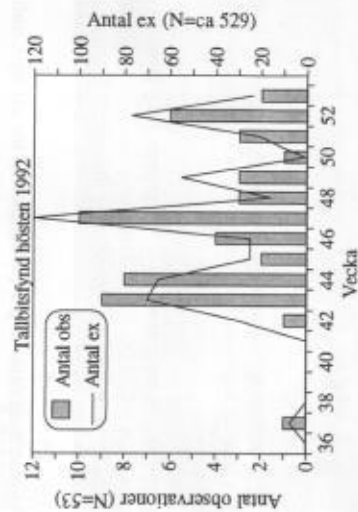
ROSENFINK *Carpodacus erythrinus*

Nordliga fynd: En häckning (misslyckad) i Lima sn (Bror-Erik Larsson). 1 sj 31.5 Myckeln (Lars-Olov Grund). 1 sj 3.6 Centrala Älvdalen (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 1 sj 3.6 Kåttilla, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 2 sj 7.6 Östäng, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson).

TALLBIT *Pinicola enucleator*

Ett fynd under häckningstid, 14 vårfynd och minst 60 under hösten. Totalt över 700 ex fördelade enligt följande under vår resp. höst. (Se även tabell). Avesta: 0/27, Hedemora: 0/0, Säter: 0/0, Smedjebacken: 0/18, Ludvika: 8/186, Borlänge: 0/31, Falun: 0/26, Gagnef: 0/20, Vansbro: 0/35, Leksand: 0/70, Rättvik: 0/0, Malung: 78/135, Mora: 21/15, Orsa: 0/16 samt Älvdalen 6/35.

Vårfyndet visar en klar koncentration till Malungs kn. Höstfynden är spridda över nästan hela landskapet men nära nog hälften av fynden är gjorda i Ludvika och Malungs kommuner.

STENKNÄCK *Coccothraustes coccothraustes*

Häckningar: 2 häckningar i Borlänge kn (Yngve Johansson) samt 1 i Sätters kn (Peter Dahlin). Regelbundet observerad på ett flertal lokaler i såväl Borlänge som Sätters kommuner.

Övriga fynd: 2 ex 27.4 Gagnefsbyn, Gagnefs kn (Pelle Florell). 1 ex 27-30.4 samt 5.5 Lima (Lars-Åke Larsson). 1 ex 11.5 Östra Fors, Malungs sn (Åke Bäckström). 1 ex 16.5 Smedjebacken (Håkan Dahlström). 1 ex 31.5 Heros,

Smedjebacken (Håkan Dahström). 2 ex 25.6 Ulriksberg, Ludvika kn (Håkan och Marie Olsson), 1 hona 18.7 Flinesjön (Jan-Erik Westlund). 1 ex 20.9 Larsbosjön, Smedjebackens kn (Robben Hertog, Torbjörn Jansson). 1 ex okt. Dala-Järna, Vansbro kn (Erik Góte). 1 ex 17.12 Sandhed, Orsa kn (Lars Hansson). 3 ex 20-31.12 Åkerkullen, Ludvika (Yngve Hareland m.fl). 4 ex 30.12 Simonsbo, Hedemora kn (Per och Inger Bengtsson).

LAPPSPARV *Calcarius lapponicus*

Enda konstaterade häckningen var 1 par vid Rösjöarna, Fulufjäll, Säma sn (Bertil Rahm, Håkan och Marie Olsson). På Långfjället, Idre sn sjöng minst 5 hannar 13-15.6 (Joakim Ehms, Lars Wallström, Olle Ekman).

Precis som under 91 kommer sommarfynden från Fulufjället samt Långfjället.

SNÖSPARV *Plectrophenax nivalis*

Under häckningsstid noterad med 2-5 ex på Storrättshåga och Hävingekläppen, Idre sn (Joakim Ehms, Jan Nordin m.fl.).

Stora ansamlingar: Mer än 50 ex 8.3 Hötjärn och mer än 65 ex samma lokal 4.4 (Bertil Rahm). 60 ex 28.3 Uppbotjärn, Sätters kn (Lars Wallström).

ORTOLANSPARV *Emberiza hortulana*

För första gången ville rnk ha in samtliga fynd av ortolansparv. Resultatet blev:

En häckning Björnsbo, Gagnefs kn (Bo Eriksson). I övrigt 30 fynd av sammanlagt 54 ex enligt följande fördelning: Hedemora 3 ex, Smedjebacken 2 ex, Säter 2 ex, Borlänge 9 ex, Gagnef 2 ex, Falun 1 ex, Malung 6 ex samt Orsa 2 ex, Leksand 24 ex.

Leksand, Gagnef och Borlänge är sedan tidigare kända som kärnområden för arten. Inom Malungs sn skedde under 70-talet en kolonisation till hyggen.

VIDESPARV *Emberiza rustica*

Fyra häckningar rapporterade (Orsa, Vansbro, Älvdalen och Malung). Dessutom en misstypad i Malung och en trolig i Älvdalen. Vid myrinventeringarna 77-79 hittades 26 häckningar, vilket då motsvarade ca 10 procent av de inventerade myrarna.

I övrigt noterades 26 fynd av sammanlagt 35 ex. Första fyndet gjordes 26.4 och det sista 26.9. Antalet sträckfynd har ökat kraftigt under de senaste åren. Framförallt är det vid Lindånget som arten verkar uppträda regelbundet under framförallt höststräcket.

SÄVSPARV *Emberiza schoenioides*

Vinterfynd: 1 ex 1-5.1 Brunnsjön, Hedemora kn (Bertil Rahm, Thorlid Jonsson, Pelle Adenäs). 1 ex 5.1 Lilla Holmsjön (Gunnar Bäck).

FYND EJ GODKÄNDA FÖR PUBLICERING

DVÄRGSPARV

1 par 1.5 Håggenäs, Borlänge
1 hona 4.5 Jan Mattsdammen, Hötjärn

Fynden behandlade av RK.

FYND UNDER BEHANDLING

SPETSBERGSGÅS
20 ex 21.11 Gonäs, Ludvika

SILLTRUT
2 ex 2K 19.5 Hötjärn

GUL/CITRONÄRLA
1 1K 3-28.10 Gagnef

ENGELSK SÄDESÄRLA
1 ex 22-23.8 Malung

Nu mera skall bara större flockar och vinterfynd av vinterhämppling rapporteras.
Foto: Peter Ohlsson